

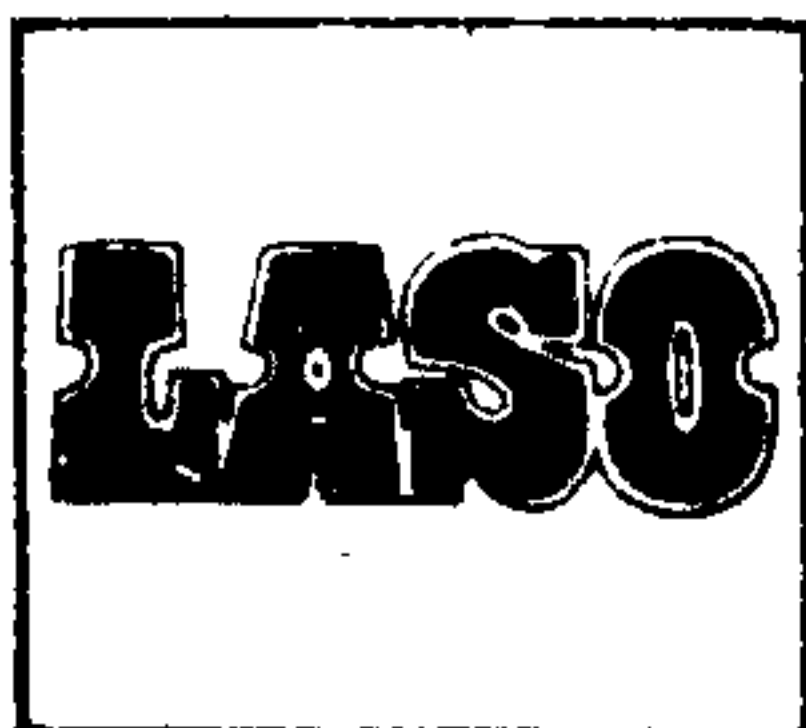
OPET RONCO

Everett Jones

OPET RONCO

LASO 543

Everett Jones **OPET RONCO**
Naslov originala: DER KOSAK
Recenzija: Mladen Stary
Copyright: Pabel Verlag, Rastatt
Prijevod: M. Kovačević
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: **Marcel Čukli**

SAVJET REDAKCIJE Josip Adaković, dr. Vladimir Anić,
dr. Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy,
Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija
Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan,
Ismet Voljević, Ana Župan-Bender – **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK** Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a
•Vjesnik• n.s.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva:
•Laso•, Redakcija •Romani i stripovi•, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4,
telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost •Vjesnik• n.s.o.
– OOUR Novinska rotacija n.sub.o. i OOUR TM n.sub.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1300 d ili 1170 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 650 d ili 585 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR •Vjesnik•, Interna banka, s oznakom za •Laso•. Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US \$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-258 – Privredna banka Zagreb (za •Laso•).

Ekonomska propaganda: •Vjesnik•, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 8. Zadnja kolor-stranica 15.000 d, c/b stranica 10.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO 543 izlazi 9. 3. 1984.

Mislio je samo na osvetu, jer su mu uništili opstanak.

Fedor Pokrowski zauzda pastuha. Životinja odmah posluša i ukopa prednje noge u tlo. Poljak je sjedio u sedlu poput kipa. Bezizražajnog lica zurio je u omraženu branu, koja je trebala ukrotiti bujice Rio Perdita na kraju doline Negrito.

Plodna dolina koja je postala zavičajem mnogih obitelji, treba da bude popljavljena. Pokrowski je razmišljao o svom pomoćniku i o konjima koji su uginuli. Starac i nekoliko najboljih grla brutalno je ustrijeljeno, jer se on nije htio predati. Zaklinjao je farmere da se bore za svoju zemlju i imanje. Poveo ih je do nasipa, a onda im je Cameron Murphy rekao u lice da su samo gamad koja gmižu oko njegovih nogu. Nije mu bilo važno što je farmerima uništio mogućnost života i napretka, i što ova prekrasna dolina uopće nije njegova. Zanimala ga je samo zarada. Nasip je bio način da za-

radi još više novca, mnogo novca, a novac znači moć. Jezero Negrito opskrbljivalo bi okolnu zemlju vodom i povećalo bogatstvo Camerona Murphyja.

Lice Fedora Pokrowskog bilo je bezizražajno, a oči ledene.

Poljak nije doživio mnogo dobra u ovoj zemlji. Nije bio od one vrste ljudi koji se sagibaju pred jačima i mole milost. Imao je svoj ranč za uzgoj konja. Bila su to njegova grla i zato je došao da se osveti i da se bori za svoj posjed.

Visok i jak čovjek počeo je otkopčavati torbu na sedlu. Pažljivo, gotovo nježno izvukao je iz nje dva dugocijevna pištolja, a zatim provjerio da li su dinamične bombe ispravne.

Kolona radnika upravo je žurila nasipom, spuštajući se u jame koje još nisu bile dobro zatrpane.

Pokrowski je iz bisaga izvukao i zublju, stavio je između zuba i čvrsto zagrizao. Oči su mu opasno zasjale kad ju je

pripalio. Žigicu nemarno baci na tlo. Promotri da li zublja dobro gori, još jednom provjeri pištolje, pa krikne muklo, grleno.

Ždrijebac zadršće. Pokrowski ga koljenima čvrsto stisne. Konj kao da je samo na to čekao. Jurne. U paklenskom tempu galopirao je prema malone završenom nasipu. Neometan stigne do njega. Jahač je konja usmjeravao samo koljenima. Četvorica, petorica radnika iznenađeno su ispustila lopate, a zatim su im ruke poletjele prema revolverima za opasačima.

Prije nego su se oporavili od iznenađenja, Poljak je projurio kraj njih kao đavo. Radnici su ga uzeli na nišan, ali prije nego je pao prvi hitac, Pokrowski iz bisaga izvuče dinamitnu bombu. Kratki stijenj pripalio je na gorućoj zublji, a zatim baci bombu daleko od sebe.

Bomba sa zapaljenim stijenjem letjela je zrakom poput kometa, a onda pala na unutrašnju stranu nasipa. U sivilu jutra u djeliću sekunde odjeknu zaglušujuća eksplozija.

Kamenje, pijesak, zemlja i komadi drveta uzvitlani su zrakom, da bi nakon nekoliko sekundi cijela masa ponovno pala na tlo.

Ljudi koji su radili na nasipu vikali su i urlali. Njihovi predradnici Finch i Brown nisu bili s njima, a nije ih bilo ni u logoru.

Ponovno je zagrmjelo kad je Kozak promijenio smjer jurnjave svoga konja, te ga ustremio prema radničkim nastambama.

Ljudi su se bezglavo raspršili na sve strane, spašavajući goli život. Samo je nekolicina prisebnijih posegnula za revolverima.

Pokrowski je radio poput nezadrživog stroja, koji jedino zna uništavati i ubijati. Konj je sustigao radnike koji su u paničnom strahu bježali odatle. Poljak izvuče konjaničku sablju i njom počne mlatiti lijevo i desno, ne bi li prokrčio put. Ljudi su prestrašeno vikali, pokušavajući izbjeći ubitačnoj oštrici sablje. Ruka mu je i dalje sigurno držala opasno oružje. Jedan čovjek stropoštao se kraj konja. Pokrowski krikne, na što se životinja propne i preskoči tijelo ispred sebe. Sjedio je kao srašten sa sedlom, udarajući bez prestanka po ljudima koji su hrlili prema njemu.

Odjekne četiri, pet hitaca. Fedor je sada objasio sablju o jabuku sedla i posegnuo za pištoljima.

Zasvijetlilo mu je pred očima. Dvojica su ga uzela na nišan. Koljenima je prisilio ždrijepca da trči u cik-caku. Podigao je pištolje. Dvostruki hitac zaglušio je vatru iz revolveira. Strijelci su nekoliko sekundi stajali nepomično, a onda su im se šake otvorile i

revolveri ispali na tlo. Smrtno ranjeni, zateturali su i pali. Fedor je stavio pištolje u torbu i ponovno uzeo sablju, pa počeo mlatiti po radnicima koji još nisu uspjeli pobjeći. Svaki put je osjetio kad je zahvatio kosti a kad mekani dio tijela.

Do sada je kao čudom ostao neozlijeđen. Nekoliko metaka prozujalo mu je tik uz glavu, ali on se nije na njih obazirao. Sada je sve više radnika držalo revolvare u rukama i pucalo u napadača, ali oni koji su u panici bježali lijevo-desno, ometali su ih da gađaju točnije. Nekolicinu je dohvatilo kamenje koje je poletjelo u zrak uslijed eksplozije.

Delano Trevor i Cameron Murphy izjure iz kolibe. Murphy je očajnički zalamatao rukama i kriknuo kad je vidio kako ljudi ometaju one s revolverima da gađaju.

– Razidite se, idioti! Oslobođite prolaz! Dalje od staze na nasipu! Ne možemo pucati! Razidite se, budale!

Murphy potrči prema njima. Gurne jednog radnika koji je neodlučno stajao na mjestu i zaurla:

– Odlazi! Potjeraj i ostale u stranu! Moramo zaustaviti tog ludaka!

Radnik se glupavo zabuljio u svog poslodavca. Još nije shvaćao što se događa.

– Natrag, ljudi! Razidite se!

Murphyju nije uspjelo potaknuti svoje ljude na akciju.

Svojim urlanjem opomenuo je Pokrowskog, koji sada usmjeri konja prema njemu. Poljak se nije obazirao na radnike koji su mu se ispriječili na putu. Pronašao je svoj cilj.

U ludačkom galopu krenuo je prema Cameronu Murphyju, poput đavola s podignutom sabljom iznad glave. U prvim odsjajima sunca zabljesne pogubna oštrica. Murphy je stajao kao prikovan. Nije mogao odvratiti pogled od svjetlučavog čelika. Kad se sabrao, gotovo je bilo prekasno. Fedor je jurio na njega poput andela osvete. Sablja je prozujala, prouzročivši reski zvuk.

Veliki i snažni bankar kriknuvši u posljednjem času odskoči u stranu.

Fedor Pokrowski snažnim trzajem ruke zaustavi konja, okrene ga i ponovno jurne prema Murphyju. Cameron nije više stajao ispred svojih naoružanih ljudi. Oni su odmah uočili svoju priliku i podigli revolvare. Salva metaka poleti prema napadaču. Poljak osjeti snažan udarac u glavu. U djeliću sekunde obuze ga slabost. S mukom se održi u sedlu. Malo se pognuo, a onda počeo tražiti dinamit u bisagama. Slabost je prijetila da prede u nesvjesticu. Napeo je svu snagu i čvršće se priljubio konju uz vrat, pa ga usmjerio prema nasipu. Lijevom je rukom držao vodice, a desnom i dalje tražio dinamitnu bombu

u torbi na sedlu. Pronašavši je, čvrsto obuhvati konja koljenima i pokuša upaliti stijenj. Uspjelo mu je krajnjim naporom, a onda ga je slabost ponovno obuzela. Zujanje upaljenog stijenja prenulo ga je iz obamrlosti. Još jednom napne mišiće, a onda baci bombu daleko od sebe.

Magla pred njegovim očima načas se razišla i Pokrowski je upravio konja prema putu na nasipu koji je vodio prema drugom kraju doline. Snaga ga je napustila. Polegao je konju na vrat i posljednjom se snagom uhvatio za grivu da ne padne. Životinja je jurila dalje.

Eksplוזija je zaglušila Murphyja i radnike. Oblaci građevnog materijala ponovno su poletjeli u zrak i onemogućili strijelcima da pucaju za bjeguncem.

Pokrowski je čuo grmljavinu svoje bombe. Meci su praskali oko njegove glave, ali on se na njih nije obazirao. Bio je siguran da je makar dijelom razorio taj prokleti nasip u dolini Negrito. Čvršće se uhvatio konju uz vrat. Znao je da mora nestati odavde što prije.

U tom času nije ni slutio da su njegove bombe nanijele samo neznatnu štetu nasipu koji je trebao zauzdati vode Rio Perdita i da je samo na kratko vrijeme omeo razbojničke planove Camerona Murphyja.

Ronco se stresao od hladnoće. Magla je i dalje bila vrlo gusta.

— Sve je vlažno — reče donoseći kavu.

Lobo kimne i prihvati limenu posudu u koju je Ronco već stavio kavu. Malo zatim već su prionuli uz slaninu.

— Što misliš, poštuje li Murphy zabranu o daljnjoj gradnji nasipa? — upita Lobo.

Ronco zanijeće.

— Ne vjerujem. Momak je suviše beskrupulozan i pohlepan, a da bi poslušao ikakvu zabranu. Tvrd je i nemilosrdan, iako je prema nama uvijek bio ljubazan.

— Zaista bih želio znati da li je Negrito Valley sada farmerska zemlja, odnosno da li su planovi tog čovjeka iskreni — zamišljeno će Lobo.

— Ne mogu biti iskreni. Da ima kakvo zakonsko pravo prema farmerima, ponašao bi se i postupao drugačije.

— Ta sam si rekao da je beskrupulozan.

— To valja razjasniti. Predlažem da krenemo prema Horse Springu — reče Ronco. — Pitat ćemo kod Hépfigera kakvi su imovinski odnosi u dolini. On će lako pronaći da li je Cameron Murphy govorio istinu i da li protjerivanje farmera počiva na pravnim osnovama. U Santa Feu postoje za to sve mogućnosti.

Pažljivo su promatrali okolinu. Vidik im je još uvijek zastirala gusta magla.

— Jahač! — Lobo pokaže u smjeru odakle se začuo topot.

— Razdvojimo se. Valja biti oprezan, možda nije sam! — reče Ronco. — Porazgovarat ću s njim.

— Zdravo, vi kod vatre! Imate li za mene možda kave? — viknu jahač.

Ronco pogleda jahača, koji je malo čudno sjedio u sedlu. Široka ramena i snažne ruke govornile su da je čovjek cijeli život radio teške poslove. Ronco pomisli da je to sigurno jedan od Murphyjevih radnika.

— Dodite bliže, mister!

Pridošlica nije baš ulijevao povjerenje i Ronco ga je oštro promatrao. Njegova je košulja bila prljava, kaput poderan, brada neuredna.

— Uzmite lončić — ponudi ga Ronco, pa upita: — Kamo ste krenuli? Tražite li možda posao?

— Imao sam posao, šerife.

Ronco ga iznenađeno pogleda.

— Poznajete me? Ne sjećam se da sam vas ikad vidio.

— I niste me nikad vidjeli, ali ja vas jesam. Onda kad ste tražili Murphyja na nasipu. Vaš prijatelj može slobodno doći k vatri. Nitko me ne slijedi. Pobjegao sam i to nitko do sada nije opazio.

Ronco ga je i dalje pažljivo promatrao. Zaključio da je mo-

mak tvrd, ali nije s popisa Murphyjevih ubojica.

— Dakle, zašto ste me tražili? — upita Ronco.

— Vaš znak mi je zapeo za oko, šerife. Odmah sam znao da ste mi vi jedina šansa, jer ne želim imati nikakve veze s ubojstvom.

— Tko je ubijen? — upita oštro Ronco — i tko je ubojica?

— Napustio sam šator zato što sam morao obaviti neki posao, a onda sam vidio kako četvorica ljudi vežu šerifa i bacaju ga u jednu jamu u nasipu, pa zatrpavaju lopatama. Radili su kao sumanuti. Nakon nekoliko minuta nije se ništa moglo vidjeti.

— Tko su bili ti ljudi?

— Murphy, Pete Finch i Carter Brown, njegove ubojice. Četvrtog ne poznajem, ali mora biti netko u koga Murphy ima povjerenja.

— Jesi li to čuo, Lobo? — tiho upita Ronco. — Živ zakopan!

Crte na Lobovom licu su se ukrutile. Samo je onaj tko ga dobro poznaje znao s koliko muke se savladava.

— Stravično! Svezan i začepljenih usta bačen u temelje! Potpuno pri svijesti, sam sa spoznajom da više nikada neće vidjeti zvijezde, da nema nikakve nade!

— Što još znaš? — upita Lobo radnika koji se šuteći sagnuo uz vatru i pio kavu. — Tko

je načinio planove za nasip? I tko ih je odobrio?

— O tome ne znam ništa. Ja sam unajmljen samo za kopanje. Cameron Murphy ne otkriva što smjera. Možda bi Finch i Brown znali nešto više o tome.

— Povest ćemo te sa sobom i skloniti negdje na sigurno — reče Ronco. — Svoju izjavu, kojom napokon možemo ugroziti Murphyja, morat ćeš ponoviti pod prisegom, a onda ćemo ga uhapsiti i izručiti pravdi.

— A to će onda biti kraj gradnji nasipa — reče Lobo zadovoljno. — Zapravo, vrlo smo zadovoljni što naš prijatelj ima toliko savjesti. Moramo ga ostaviti negdje u sigurnosti. Zacijelo su već opazili da ga nema, a po tome onda zaključili da je možda promatrao na djelu šefa i njegove pomoćnike!

— Odmah krećemo — odlučno će Ronco.

Lobo je lonac s kavom upravo istresao na vatru kad odjeknu tri, četiri hica. Meci su zapraštali između njih. Ronco i Lobo su odmah reagirali. Trgnuli su revolvere, otkotrljali se svaki na svoju stranu i pronašli zaklon između nekoliko manjih stijena.

Ponovno se oglasi oružje. Ovoga je puta pucano iz dviju pušaka. Radnik, koji nije imao reflekse borca, reagirao je vrlo sporo. Pokušao se baciti u stranu, ali dva su se metka za-

bila u njegovo tijelo i on se srušio bez glasa. Gornjim dijelom tijela pao je na žar još neugasene vatre. Bio je na mjestu mrtav.

Usprkos magli Ronco je otkrio položaj jednog od napadača, pa zapuca u tom smjeru. Lobo je opazio jednu sjenu, koja se oprezno kretala. Vjerojatno je taj drugi čovjek tražio bolji zaklon. Lobo je pričekao da se sjena malo izduži, a onda se pridigne i nacilja. Magla je bila pregusta da bi dobro gađao. Ipak okine. Nije se čuo nikakav krik. Metak je otišao u prazno.

Ronco je iskoristio maglu da promijeni položaj. Prignuo se i potrčao prema mjestu odakle se pojavio tajnoviti strijelac. Lobo je sistematičnom vatrom obasipao njegov položaj, omogućujući tako Roncu da se približi.

Kad je Lobo ispraznio svoje magazine, nastavio je Ronco, a Lobo u međuvremenu ponovno napuni svoje oružje. Ronco se šuljao prignut. Opazio je nečiju sjenu, zapucao, ali odmah je znao da je promašio. Pucao je ravnomjerno. Lobo je ponovno morao puniti svoje revolvere, a onda je opet počeo rigati ubitačnu kišu metaka. Bio je vrlo blizu napadačima, pa je mogao čuti kako jedan više:

— Natrag, nema nikakvog smisla, Pete!

Na trenutak su svi prestali pucati. Ronco je osluškivao, ali

II

nije mogao razabrati u kojem su smjeru krenuli. Odluči krenuti u smjeru odakle je došao napad. On i Lobo pucali su naizmjenično, a onda su začuli potmuli topot konjskih kopita.

— Bježe! Uvidjeli su da nemaju nikakvih izgleda protiv nas. Jaki su samo u zasjedi, barem tako misle. Znamo tko ih je poslao, a Cameron Murphy nam ne može pobjeći! Loše je to što naš svjedok više ne živi. Čovjeka poput Murphyja sud može osuditi samo ako postoji izjava živog svjedoka. Nema nikakvog smisla da se mi zakunemo i ponovimo izjavu tog nesretnika koji je promatrao ubojstvo šerifa Carsona. Moramo natrag u Horse Spring. Važno je da Hepfinger dobije naš brzojav. Potrebna nam je pravna podloga, pa da svim zakonskim sredstvima krenemo protiv tog bandita. Na konje, prijatelju!

Lobo je prikupio posude za kavu, a zatim su mrtvog radnika odvukli iza stijene i pokrili kamenjem.

— Istina, nije bio nikakav andeo, ali nije htio sudjelovati u ubojstvu.

Krenuli su prema konjima.

— Mora da su to bili Pete Finch i Carter Brown — reče Ronco. — Jesi li čuo kad je jedan od momaka zazvao »Pete«?

— Jesam. No sada se moramo požuriti ako želimo da naš upit što prije stigne u Santa Fe.

Sunce je stajalo visoko na nebu kad su Ronco i Lobo ugleдали prve kuće Horse Springa. Krenuli su ravno prema telegrafskom uredu. Sjahali su i neupadljivo se ogledali. Bilo je podne i u to je vrijeme na ulici bilo vrlo malo ljudi.

Ronco je krenuo prema uredu, a za njim i Lobo, ali je ostao stajati uz vrata. Odatle je mogao dobro motriti stražnji ulaz i paziti na prozor.

Ronco je kratko pozdravio i zatražio od činovnika obrazac.

Mršavi, u tamno odjeveni čovjek sumnjičavo ga je promatrao, a onda mu se pogled nekoliko sekundi zadržao na zvijezdi saveznog šerifa.

Telegrafistu se to nije osobito dojmilo. Pogledao je prema Lobu, koji se nije micao s vrata.

— Malo vam pristojnosti ne bi škodilo, mister — reče telegrafist. — Izgleda da u svom rječniku nemate riječ »molim«.

Ronco ga je upitno pogledao, ali nije odgovorio. Činovnik se okrenuo prema tezgi i dohvatio obrazac. Ispustio ga je prije nego što ga je Ronco uspio dohvatiti. Ronco se brzo sagnuo i uhvatio ga vršcima prsta prije nego što je pao na pod.

Napisao je slijedeću poruku:

»Ured saveznog šerifa Neila Hepfingera, Santa Fe. Molim da ispitete sumnjivu dozvolu za gradnju nasipa u dolini Ne-

grito stop privatno vlasnički odnosi nejasni stop Cameron Murphy gradi nasip stop treba ispitati mjere za zaštitu doseljenika ili eventualne odštete stanovništvu stop generalno provjeriti bankara Camerona Murphyja u Horse Springu stop odgovor molim brzojavno u Horse Spring stop Ronco, pomoćnik saveznog šerifa.*

– Tako, gospodine, gotov sam. Molim vas da odmah pošaljete ovaj brzojav. Pričekat ću potvrdu iz Santa Fea da li je primljen u redu.

Činovnik se odvuče do tezge.

– Moja je stvar kad ću brzojav predati. Imam i drugog posla.

– Dat ćete odmah taj brzojav – izusti Ronco neobično blago. – To je službena stvar.

Činovnik je uzeo tekst u ruke i počeo čitati. Proučavao ga je veoma dugo, a potom ga ispusti. Ruke i ramena su mu kao kao da ima groznicu.

Potom se okrenuo, pošao k tezgi i sjeo na stolac.

– Što je? Što se događa, gospodine? – upita Ronco. – Ako budete samo buljili u zid, vaš aparat neće proraditi sam od sebe. Molim vas, predajte taj brzojav odmah.

Mršavko se zagleda u Ronca.

– Želite otposlati ovaj tekst? – upita uzbuđeno. – I ovdje ćete čekati da potvrde prijem? Kako vam je tako nešto uopće palo na um?

– Već sam vam rekao da je to službena stvar – objasni Ronco vrlo oštro. – To ste, uostalom, i sami mogli razaznati iz sadržaja.

– Kako bi bilo, šerife... ovaj, pomoćniče šerifa, kad biste mi pokazali svoja punomoćja? Znam da svaki savezni šerif ima uza se i dokumente.

Ronco pokaže na zvijezdu.

– Niste slijepi, zar ne? Vidite li ovu stvarčicu na mojim prsima?

– Naravno da vidim.

– To je moje punomoćje? Nemate nikakvo pravo da me legitimirate i to vrlo dobro znate! Prema statutu Telegrafskog društva možete brzojav primiti ili odbiti da ga pošaljete ako je tekst izričito protuzakonit.

Roncov je glas postao hladan i oštar poput oštrice britve.

– Ovog ćete časa predati taj brzojav!

– Znate, šerife, gospodin Murphy je ovdje vrlo poznat i moćan čovjek. Njegova je banka. Poštovan je. Nitko u gradu i okolici ne uživa takav ugled kao on. Moram ga obavijestiti o stvarima u koje ga želite uvući.

– Predao sam vam brzojav – oštro nastavi Ronco. – Predat ćete ga i označiti kao vrlo hitan. Vaše me simpatije prema Murphyju uopće ne zanimaju. Za mene je on beskrupulozan zločinac za čija nedjela postoje hrpe dokaza!

– Šerife – uvrijedeno će činovnik – prenijet ću vaše riječi bankaru. Siguran sam da će vas tružiti za uvredu.

– Ne uzbuđujete se zbog toga. Što prije brzojav predate to prije ćete dobiti odgovor, a onda ćete znati na čemu ste.

– Pokorit ću se sili!

Lijevom je rukom podigao ručicu, desnom lagano dotakao tastaturu.

– Veza je uspostavljena – promrmlja, pa počne lagano otkucavati Morseove znakove.

Ronco se nagnuo da vidi što radi. Prije nekoliko godina, dok je služio u vojsci, naučio je znakove. Iako je otad prošlo mnogo vremena, nije ih zaboravio.

Momak iza tezge uopće nije brzojavljao u Santa Fe! Davao je znakove koji nemaju veze s tekstom Roncova brzojava!

Nije htio gubiti vrijeme i zaći iza tezge, pa nogom gurne ručicu aparata.

Telegrafist prestrašeno ustukne.

– Tako, dakle, pitaš Joea kako su djeca? I to bi trebao biti moj tekst?

Čovjek prestrašeno rukama pokrije lice. Potom se dva preplašena oka zagledaju u Roncove opasno plave oči.

Ronco ga je prstima dohvatio za ovratnik i podigao sa stolca.

Predat ćeš moj brzojav za Santa Fe, lupežu! Čekat ću kraj tebe dok ne dođe odgovor.

– Da, naravno, šerife, kako ste kazali. Odmah ću dati tekst koji ste napisali. Nisam znao da poznajete Morseove znakove. Znate, gospodin Murphy je moćan čovjek. I veoma utjecajan. Ako sazna da sam ja poslao brzojav, bit ću otpušten. Shvatite me, šerife!

Ponovno je stavio ručicu u početni položaj. Linija je bila slobodna. Vezu za Santa Fe je dobio odmah. Tipkao je polako, kako bi Ronco mogao pratiti tekst.

Pošto je primljen potvrdni signal, mršavko je ustao.

– Molim vas, nemojte me odati, šerife. Izgubit ću posao.

Ronco ga bijesno pogleda.

– Gospodine, pazite se dobro! Ometali ste saveznog činovnika u poslu. Ako to još jednom pokušate, dat ću vas zatvoriti. Uhapsit ću vas i predati sudu. Nadam se da ste shvatili!

Činovniku se ponovno vratilo samopouzdanje.

– Gospodine, nisam baš siguran da su vaše punomoći dovoljne za to. Osim toga, gospodin Murphy je doista vrlo moćan.

– Ja ne ponavljam ono što sam rekao. Ovo je moja posljednja opomena. Idemo! – reče Ronco Lobou izlazeći iz ureda.

– Ostajemo li ovdje?

– Ne, nešto ćemo pojesti i odmah krenuti u dolinu. Možda ćemo saznati nešto više o ubojstvu šerifa Carsona. Možda pronademo još kojeg

svjedoka, ili kakav materijalni dokaz.

Nakon dvadesetak minuta već su jahali iz grada prema Negrito Valleyju.

III

Murphyjeve tanke i beskrvne usne sada su bile stisnute u usku crtu. Ušetao se pred dvojicom svojih ubojica, onda zastao i podigao ruku. Činilo se kao da će ih svakog časa udariti po licu.

– Vi ste obični idioti – reče ljutito. – Prokleta ste zakazali, a prednost bijaše na vašoj strani! Ona dvojica nisu ni znala za vas. Zašto nije uspjelo?

Na glatko obrijanom licu Petea Fincha nije se pomaknuo ni jedan mišić, samo mu se vitko tijelo malo napelo. Nevoljko je opipao dršku revolvra.

– Šefe, prokleta su dobri. Trećega smo udesili. Nije bio nikakav borac, njegove reakcije su bile prespore. Ali Ronco i Lobo su klase, znaju sve trikove.

– Tako je, šefe – usudio se pregovoriti i Brown. – Vraški su brza, ta dvojica.

Finch pogleda svog druga.

– Carter ima pravo, šefe. Strašno su brzi, a osim toga premazani su svim mastima. Dočekat ćemo ih u zasjedi kad se budu vraćali. Već ćemo ih se dočepati, gospodine Murphy.

– Ako to budete izveli kao jutros, onda baš nemam mnogo nade. Niste ih ni okrnuli.

– Bila je gusta magla, šefe. Odmah ćemo krenuti – izusti Finch.

– Ni govora! Imam za vas drugog posla. – Njegovo gorostasno tijelo drhtalo je od bijesa. Prkosno je isturio svoju buldošku bradu. – Potražite ćete onog ludaka koji je jutros pokušao dinamitom dići nasip u zrak. Na sreću, njegove su bombe uglavnom eksplodirale u zraku, tako da nisu prouzrokovale veliku štetu. Ulovite ga i ubijte! To je onaj Poljak... poznajete ga. Ima obrijanu glavu. Jedan metak ga je okrnio. Uхватite ga, jer on se više ne smije približiti napisu. Ali najvažnije je da se ne sastane s Roncom i Lobom!

Pete Finch stisne oči.

– Ako ih putem sretnemo, da ih likvidiramo?

– Naravno, a što ste mislili? Ronco i Lobo moraju nestati. Nasip je malone gotovo. Ostali će farmeri sami otići. Čim ne budu imali vodu, više neće biti opasni. Ako Poljaku nešto uspije, i ostali će se usuditi.

– No, to bih rado vidio. – Brown se zajedljivo nasmiješi.

– Baš bih rado vidio kako se ti bijednici guše u vodi. Možda bi me čak molili da ih iz samilosti ustrijelim!

– Krećite! Skinite mi Poljaka s vrata! – zapovjedi Murphy.

Dok je gledao za njima, njegove su oči zadovoljno zasjale. Ta dvojica ubojica zaista su upotrebljivi, čak i u borbi protiv boraca kakvi su Ronco i Lobo. Osim toga nemaju nikakvih skrupula. Nije im nimalo teško ubiti nekoga i iz zasjede, pa bila to i žena. Za određenu bi svotu sve učinili.

— Baš su mi takvi potrebni — mrmljao je sam za sebe.

Bankar je znao da na nasipu nastaju njegovi veliki poslovi. Bilo mu je posve svejedno što Ronco ima na grudima zvizdu saveznog šerifa. Smetao mu je, baš kao i njegov prijatelj Lobo. Ako se netko njemu prepriječi na putu, onda ga valja maknuti. Bankar je bio vrlo siguran u sebe, jer mu je do sada sve uspijevalo. Njegova je filozofija glasila onaj tko ima novca, može činiti što god želi. Novac je moć! Mislio je na farmere koji će mu skupo plaćati vodu. Želio je da to jezero, koje će nastati u dolini, bude stalni izvor njegovih prihoda.

IV

Finch i Brown, ta dvojica hladnokrvnih ubojica, upravo su otkrili tragove nečijeg konja, koji je vraški brzo projurio ovuda. To mogu biti samo tragovi Poljaka koji ni ne sluti da ga oni slijede.

Fedor Pokrowski se ogledavao, ali ništa nije mogao opaziti. Krv mu je curila iz glave i

djelomično ga zasljepljivala. Prstima je trljao oči, ali to nije mnogo pomoglo. Tek kad se krv dokraja skorila, mogao ih je istrljati. Slabost koja ga je obuzela onemogućila mu je da se dobro snalazi. Vrlo često se zaljuljao u sedlu, nekoliko puta vrlo opasno, pa se činilo da će pasti, ali uvijek bi nanovo našao snage da se održi.

Kad je stigao do mlake s vodom, Pokrowski zaustavi pastuha. Konj je pohlepno pio. Jahač klizne sa sedla i teturajući krene prema vodi. Oprezno je kleknuo i rukom nekoliko puta zahvatio vodu. Najprije je popio nekoliko gutljaja, a onda lagano oprao oči. Pastuh se napojio do mile volje.

Kozak je bio svjestan da neće dugo izdržati te napore. Rana na glavi bila je opasnija nego što se u prvi mah činilo.

Iznenada ždrijebac njišteći zabaci glavu. Uzbudeno je lijevim prednjim kopitom zagrebao po zemlji. Fedor se hitro uspravi. Pri tom zamalo izgubi ravnotežu. Pred njegovim su očima zaplesali crveni kolutovi. Užasnut sklopi vjede i prička da nestane crvenilo pred očima.

Dvojica ga slijede! Jašu točno po njegovim tragovima! Pokrowski se s mukom uspeo u sedlo i iz torbe izvukao pištolje. Onda potjera konja. U rukama je držao spremno oružje.

Usmjerio je konja prema stijeni kojom je završavala dolina. Ondje ima dovoljno mogućnosti da se sakrije ako bude morao prihvatiti borbu.

Pastuh kao da je osjetio da je u pitanju život njegova gospodara, pa je pojurio svom snagom. Ali i progonitelji su pognali svoje konje. Kad se Pokrowski okrenuo, vidio je da se udaljenost između njih smanjila. Pastuh je bio umoran i prenapregnut. Takav tempo neće dugo izdržati.

Pokrowski je osjetio snažnu struju zraka, a u slijedećem trenutku začu prasak vinčesterke. Duboko se priljubio uz vrat životinje.

Odjeknula su dva, tri hica. Konj je skočio, ali je pao na prednje noge. Refleksnim pokretom Poljak povuče bisage s municijom i usprkos ozljedi uspije se otkotrljati u stranu. Kad se zaustavio, duboko sagnut potrči prema šumarku koji bi mu mogao pružiti dobar zaklon.

Zadihan se bacio iza prvog stabla. Dopratila su ga tri ili četiri metka, koji su se zabili u drvo.

Progonitelji su vidjeli da ih čeka iza debla. Usporili su konje i pojahali korakom. Puške su i dalje držali u rukama.

Fedor podigne pištolje i istodobno opali. Odmah se otkotrlja dalje, ali osjeti kako ga je zapeklo u nozi. Kad je ponovno dospio u zaklon, napuni pištolje.

Oprezno proviri iza drveta. Progonitelji su sjahali, koristeći konje kao zaklon. Tek sada se pobrinuo za ranu na nozi. Metak je prošao kroz potkoljenicu, ali nije ozlijedio kost. Bol je bila nepodnošljiva, ali rana na sreću nije jako krvavila i to je Fedora malo umirilo. S mukom se ispravio. Nije se obazirao na metke koji su fijukali lijevo i desno od njega. Njegova snažna volja gonila ga je naprijed. Teturao je između grmlja, a onda je, došavši do većeg grma, pao na tlo. Na trenutak je izgubio svijest, a onda se prenuo. Prestrašila ga je spoznaja da je s njim gotovo ako ga uhvate. Čvršće je stisnuo svoje dugocijevne pištolje i ponovno potražio zaklon iza debla.

Čekao je progonitelje. Bio je spreman da se bori do posljednjeg daha.

Njih dvojica su se, čini se, dogovorila kojom taktikom će se služiti. Vinčesterka se oglašavala ravnomjerno. Meci su se zabijali u drvo. Drugi će se šuljati prema meni sa suprotne strane, razmišljao je Fedor. Čim se dovoljno približi, s njim je gotovo. Ubit ću ga.

Oprezno podigne glavu iz zaklona pogledavajući okolo. Vidio je progoniteljev pokret, podigao oružje i zapucao. Ništa se nije pomaklo. Promašio je. Odmah je napunio pištolj, odlučan da zapuca čim se nešto pomakne.

Oglasilo se i drugo oružje. Fedor je mirno čekao svoju priliku. Neće se predati bez borbe, a neće ni pobjeći.

V

Ronco i Lobo bili su usred Negrito Walleyja kad su začuli pucnjavu. Vinčesterku su odmah prepoznali, a onda su začuli i dva oštrija hica.

— Dolazi iz onog smjera. — Lobo pokaže udesno. — Ako se ovdje puca, to znači da su Murphyjevi ljudi u blizini. Hajdemo pogledati! Možda možemo pomoći farmerima.

Potjerali su konje prema šumarku koji su vidjeli iz daljine. Još jedan hitac propara sumrak. Vinčesterke su rigale vatru bez prestanka, na smjenu. Kad bi jedna zašutjela, to je značilo da je vlasnik puni.

— Oni tamo vode pravi rat — reče Lobo. — Zanima me na koga su se to okomili.

— Uskoro ćemo saznati — izusti Ronco, pognavši konja brže kroz grmlje. Dva puta se oglasilo i oružje drugačijeg tona. Ronco i Lobo došli su do mjesta na kojem grmlje nije više bilo gusto.

— Ostavit ćemo konje ovdje — odlučio Ronco.

Ponijeli su vinčesterke. Trčali su na razmaku jedan od drugog. Zastali su kao ukopani kad su iza jednog srušenog drveta ugledali na tlu čovjeka divovskog rasta.

Na lijevoj nozi imao je ranu od metka, nogavica hlača bila je natopljena krvlju.

Čovjek podigne glavu. Kad ih je ugledao, u njegovim se očima pojavio nemoćan bijes. Pokušao je podići jedan od svojih dragocjenih pištolja, ali oružje mu je nemoćno ispalo iz ruke. Onda pokuša otkočiti drugi, a kad mu ni to nije pošlo za rukoč, prekleo je na nekom čudnom, stranom jeziku.

Ronco i Lobo nevoljko su podigli vinčesterke.

— Ah, sada ste četvorica. Prevelika čast za jednog Poljaka! Što čekate, zašto ne pucate? — izusti muklo.

— To mora da je Pokrowski — tiho će Ronco. — Izgleda stravično.

— Gore nego moji indijanski preci — sa smiješkom odgovori Lobo.

Dva metka zabila su se tik uz Loba u drvo. Bacio se na tlo, a Ronco je odskočio u stranu, pa se bacio u zaklon uz Pokrowskog.

Puške progonitelja ponovno su se oglasile u ujednačenom ritmu.

— Hajdemo! — viknu Lobo. — Uхватit ćemo momke.

Ronco se otkotrljao u stranu, držeći čvrsto vinčesterku u ruci.

— Istjerat ćemo ih mecima! — viknu — Ti počni!

Lobo je gadao tako da su drvlje i zemlja letjeli oko mjesta gdje su meci udarali.

Ronco je brojao. Lobovo je oružje prazno. Sada je on počeo pjesmu iz svoje puške. Za to vrijeme Lobo se šuljao između poluvisokih grmova i drveća. Kad je Ronco ispucao svoj magazin, ponovno je Lobo počeo vatrom iz svojeg oružja.

Sad je bio red na Roncu da promijeni položaj. Oružje njihovih protivnika je zanijemilo. Ronco je izvukao revolver iz korica kad je stigao do ruba šumarka. I Lobova je vinčesterka zanijemila. Ronco je znao da će se sada i on pomaknuti.

Ronco izide iz zaklona. Sa suprotne strane oglasi se vinčesterka. Hici se zabiju u drvo koje je do maločas bilo Roncov zaklon. Oglasi se Lobov kolt i vinčesterka zanijemi. Da li je Lobo pogodio?

Ronco ugleda nečiju sjenu i zapuca. Čovjek je kratko kriknuo. Ronco je palcem ponovno otkočio kokot na revolveru, ali čovjek se već sakrio iza stijene i zapucao na Ronca.

Lobovo oružje oglasi se drugi put. Još jedna sjena pojuri u stranu. Ne oklijevajući Ronco zapuca. Promašio je, ali zato je saznao gdje se sakrio drugi strijelac. Ispraznio je cijeli bubanj na gromadu iza koje se nalazio. Ni čovjek iza stijene nije sjedio skršenih ruku. Obasuo je Ronca takvom paljbom iz puške da su naokolo letjeli komadi drveta iza kojeg je Ronco našao zaklon.

Ronco se bacio na tlo i odmah otkotrljao dalje, a onda se u hipu našao na nogama.

Prije nego što je protivnik mogao okrenuti cijev u novom smjeru, Ronco je zapucao. Čovjek s brkovima se skljkao bez glasa. Ronco je više osjetio nego znao da je pogodio jednog od Murphyjevih ubojica. Sjetio se da je Carter Brown imao brkove.

Koraci, pucketanje grančica i šum lišća natjerali su Ronca da se okrene. Neki je čovjek bježao. Lobo je skočio.

— Finch, ubojico! — zaurla Ronco podižući oružje.

Pete Finch se bacio na tlo i u okretu zapucao, ali njegov metak promaši. Lobo zamahne. Snažan udarac sručio se na Finchovu glavu kad se pokušao pridići, ali ipak se nekako uspio otkotrljati u stranu i zakloniti iza stijene.

— Istjerat ćemo ga — reče Ronco. — Želim upravo njega, tog prokletog ubojicu, Lobo!

Lobo se šuljao kroz travu, jedva ga se moglo opaziti. Za to vrijeme Ronco je čekao da se pojavi iza stijene.

Iznenada se začuo topot kopita. Ronco je samo nejasno vidio jahača na konjskim leđima, polegnutog uz vrat. Udaljenost je bila prevelika za revolverski hitac.

— Bio je to Pete Finch! — viknu Lobo. — Prepoznao sam ga!

— Gdje si ga pogodio? — upita Ronco.

— U desnu stranu grudi. Ako se ne varam, neće dugo. Šteta da pogodak nije bio bolji. Taj lupež je zaslužio smrt.

Ronco je pošao prema ubojici kojeg je onemogućio zauvijek okrenuo ga na leđa. Uvjerio se da je to Carter Brown.

— Jedan manje od te proklete bande — reče.

Zajedno su krenuli, prema Fedoru Pokrowskom, koji se u međuvremenu osvijestio. Shvatio je da mu ta dvojica nisu neprijatelji. Potjerali su njegove progonitelje i spasili mu život.

Ronco je kleknuo uz visokog čovjeka i oprezno mu opipao ranu na glavi. Poljek je zastajnuo i ponovno se onesvijestio.

Lobo je u međuvremenu doveo njihove konje. Iz bisaga je donio prijatelju lanene zavoje. Ronco je nožem prerezao ranjeniku nogavicu, te pregledao i ovu ranu.

— Metak je izišao i razderao meso, ali ne izgleda loše. Nije čak ni izgubio mnogo krvi. Brine me rana na glavi.

Lobo mu šutke doda bocu s vodom. Ronco je pažljivo oprao ranjeniku glavu. Rana se od dodira ponovno otvorila i Ronco ju je morao urediti do kraja. Zatim je zamotao cijelu glavu. Napeto je promatrao kako krv promaće zavoj. Nakon nekoliko minuta crvena mrlja se prestala širiti, a to je značilo da je krvarenje zaustavljeno. Ronco je oprezno pojačao zavoj.

Lobo je poput duha nestao među drvećem, a zatim se vratio s oružjem, koje je potom zatakao u navlaku na sedlu.

— Dat ću mu malo vode — reče Ronco. — Moramo ga prevesti kući, samo se ondje može oporaviti.

Ronco je prisilio ranjenika da otvori usta i otpije nekoliko gutljaja.

— Tko je tu? Neprijatelji? Ha, ne, to su sigurno prijatelji — tiho je mrmljao ranjenik.

— Kako ćemo stići do vaše kuće? — upita ga Ronco. — Moramo vam isprati ranu da ne dođe do otrovanja. Kojim putem da krenemo?

— Objasnit ću vam.

S mukom je opisao smjer kojim moraju krenuti. Međutim, to ga je tako iscrpilo da se ponovno onesvijestio.

— Pokušaj uhvatiti Brownovog konja. Svezat ćemo ranjenika čvrsto za sedlo i jahati vrlo polagano.

Lobo ga pogleda.

— To je vraški tvrd momak. Samo su Apaši takvi. Ne bih želio da mi je neprijatelj.

Nakon nekoliko minuta vratio se s Brownovim konjem. Lobo i Ronco jedva su podigli Fedora na konja, a onda ga čvrsto svezali lasom. Lobo je malo bolje pogledao pištolje i municiju, a onda ispalio jedan hitac.

— Vraški dobro leži u ruci. Takvi pištolji sigurno imaju veliki domet, ali ne bih se mije-

njao za revolver s bubnjem u kojem ima šest metaka.

Ronco je jahao na čelu i na uzici vodio konja s onesviještenim Poljakom. Na kraju male kolone nalazio se Lobo, koji se svaki čas okretao i provjeravao da li ih tko slijedi.

VI

Kad je sunce zašlo, Cameron Murphy izide iz svoje kolibe i zagleda se u nasip. Sva šetata još nije otklonjena, a ni sve rupe nisu zatrpane.

Radnici su polako odlagali alat i kretali prema nastambama. Murphyja su jedva pozdravljali.

— Ljudi, čekajte! — dovikne im bankar. — Čekajte, moram vam nešto predložiti! Zanimat će vas.

Zastali su i pogledali svog poslodavca.

— Vidim da ćete ubrzo završiti posao — počne Murphy prijateljski. — Miriši na kišu, zaci-jelo ste to opazili. Mislím da je šteta da svu tu vodu koja će pasti pustimo oteći! Ljudi, dobro ste radili i nadoknadili gotovo sve što je razrušeno. Zamalo i mi smo gotovi s poslom. Čini mi se da je potrebno još samo nekoliko sati pa da sve bude gotovo.

— Tako je, šefe! — viknu jedan radnik.

— Možete zaraditi dodatnu nagradu — nastavi Murphy — ako nasip još danas dovršite i

otklonite preostala manja oštećenja koja je načinio onaj luđak. Svaki od vas tko pristane da radi dobit će nagradu u visini tri dnevnicе. Sutra ćete biti gotovi. Siguran sam da vam je novac potreban.

Murphy zašuti. Nekolicina radnika neodlučno je pogledavala svoje drugove. Polovica je bila voljna raditi, ali ako žele večeras završiti, morali bi raditi svi.

Murphy im pride bliže.

— Znam da ste umorni nakon posla kojeg ste obavili, ali shvatite i mene! Želio bih da nasip danas bude gotov. Evo, nudim vam tri... ne, nudim vam pet dnevnica za vaš trud! A to nije malen novac.

— Donesite baklje! — viknu jedan od njih. — Postavite ih kraj svakog mjesta gdje će se raditi. Hajde, požurite! Ovaj dan u ponoć završava!

Cameron Murphy se zadovoljno smješako. Ovaj čovjek je točno shvatio njegove želje.

— Završit ćemo to prije ponoći, gospodine Murphy. Već sada možete pripremiti nagradu.

— Dobar si, čovječe — reče bankar. — Novac mi nije važan. Želim samo to da nasip bude gotov!

Zadovoljno se smiješio dok je promatrao užurbane ljude. Radili su još brže nego tijekom dana. Htjeli su zaraditi petorostruku nadnicu.

— Oprezno s tim bakljama!
— vikao je jedan radnik. —
Pazite da se ne zapale grede!
Neka netko stalno pazi na njih.

Murphy nije izdržao u kolibi.
Stalno ih je promatrao. Malo
prije jedanaest sati posao je
bio završen. Javili su mu i služ-
beno da je nasip završen i
sada čvrst. Šutke su držali bak-
lje u rukama. Svjetlo je zatrepe-
rilo u nadirućoj vodi Rio Per-
dita.

Delano Trevor izide iz kolibe
i krene prema Murphyju. Neka-
dašnji vlasnik Stardust Mining
Company stao je uz njega:

— Uspio si, Murphy! Stvor-
ena je podloga za dobar posao.
S pravima na vodu zgrnut ćeš
velike pare.

Murphy je zaboravio da je
ljut na Trevora. Bankar je vrlo
dobro znao da će za dva-tri
dana, kad dolina bude pretvor-
ena u veliko jezero, biti još
moćniji, još bogatiji.

— Voda raste — reče. — Ri-
jeka će se uskoro izliti iz ko-
rita. Ako još počne i kišiti,
imat ću svu vodu koju bi far-
meri mogli trebati u ovom su-
hom području!

Iscrpljeni radnici krenuše
prema spaćaonicama.

— Neka predradnici doñesu
viski! — viknu Murphy. —
Neka svatko pije koliko hoće!

— Tri puta hura za Mur-
phyja! — poviče jedan radnik.

Zaglušujući je povik odje-
knuo kroz a potom su rad-
nici krenuli k svojim kolibama.

Upalili su vatre i čekali na obe-
ćani viski.

Bankar nije mogao odvojiti
pogled od rastuće vode. Uspio
je! Bit će najmoćniji čovjek u
cijelom kraju. Voda potrebna
za život farmi koje se nalaze u
blizini, a koje će vodu sada do-
bivati samo od njega, davala
mu je taj moćni položaj. Na
ljude uopće nije mislio. Imali
su dovoljno vremena da odu!
Što ga se tiču ti Meksikanci,
mješanci raznih vrsta, Crnci i
Kinezi! Čak i ako pribroji ev-
ropske doseljenike, ipak mora
zaključiti da je to sve isti ološ,
baš kao i Indijanci. Ljudi bez
prava. Uništiti će svakoga tko
mu stane na put.

— Doši, Delano! Idemo u
moju kolibu. Imam pravi fran-
cuski konjak. Ovo je događaj
koji moramo proslaviti.

Trevor je znao da se Murphy
više ne ljuti na njega.

— Rado! — krenuo je za
njim.

Murphy je izvadio bocu i
dvije čaše. Kad su otpili po gut-
ljaj, Murphy ponovno progo-
vori:

— Uspio sam! Doista sam
uspio, Delano! Uskoro ću biti
jedan od najmoćnijih ljudi u
Sjedinjenim Državama.

— Naravno, čim budeš imao
u rukama pravo na vodu —
reče Trevor.

— Nitko neće moći poduzeti
ništa protiv mene. Ništa mi ne
mogu prišiti. Ti znaš, Delano,
da su moć i zaštita tamo gdje

je i novac. Na koljenima će me moliti da im dam vodu!

— Ronco... — reče kao usput Trevor. — Što je s Roncom? Taj prokleti momak mi je za petama. Siguran sam da ima nešto i protiv tebe.

— Zaboravi ga! Ako ga moji ljudi uhvate, za njega je sve kasno. Nasip je tu. Nema suda koji ga uništio. Dok taj Ronco pribavi dokaze, postat ću za njega prevelik i opasan. Može samo glavom kroza zid ako me tuži.

Pili su polako, malim gutljajima, kao pravi poznavaoči dobre kapljice.

— Bit ću ovdje gospodar! Pravi, veliki gospodar, razumiješ li? I ne samo ovdje. Razmisli! Cijelo ovo područje bit će ovisno o meni!

— Uspio si, doista!

— I ti, Delano! Ti znaš da ću samo ja pregovarati s Udruženjem farmera. Čim budu gotovi ugovori za korištenje vode, nitko mi više ništa neće moći. Ti se nećeš više skrivati. Uzet ću te za ortaka. Dobivat ćeš postotak od posla. Čim novac počne teći, razaslat ću nekoliko ljudi da potkupe svjedoke koji će govoriti u tvoju korist. Vidjet ćeš, bit će to vrlo jednostavno. Za nekoliko tjedana bit ćeš vrlo poštovani gospodin Trevor, ortak gospodina Murphyja. Kako ti se to sviđa?

— Nikad ti to neću zaboraviti, Cameron. Što se tiče poslova, možeš računati na mene,

ali u ovom času nemam ni pare!

— Neka te to ne brine. Dobit ćeš nešto novaca unaprijed!

— Naravno — oduševljeno će Trevor. — Zajedno ćemo uspjeti! Ti ćeš predstavljati moć i utjecaj, a ja ću preuzeti sve tekuće poslove. Zajedno ćemo biti nepobjedivi! Samo je pitanje vremena kad ćemo zauzeti cijelu zemlju.

Cameron Murphy se zadovoljno smješкао svom novom ortaku.

— Prisustvovat ćeš svim poslovnim razgovorima koje ću voditi s predstavnicima farmera. Ti si moj ortak, Delano!

Pili su dalje šutke, osluškujući pjesmu radnika koja je odzvanjala kroz noćnu tišinu. Ljudi su već bili supijani, jer gotovo cijelog dana nisu ništa jeli.

— Ljudi moraju ostati. Dobit će novac, ali potrebni su mi i dalje. Izvrsni su, rade kao đavoli kad se to od njih traži.

— Što će ovdje? — upita Trevor, a onda mu osmijeh malo razvedri lice. — Naravno, odvodne cijevi! Negdje se moraju priključiti.

— Osim toga, rekli su mi da bi bilo sigurnije kada bi se nasip malo učvrstio. No o tome ćemo sutra. Isplatit ćemo ih, pa unajmiti uz istu plaću dalje.

— To si spretno izveo — pohvali ga Trevor. — Momci ne bi nastavili radom da ih nisi namamio novcem. I tako ne znaju

gdje će im biti sljedeće radno mjesto.

— Sada će ponovno imati kod mene posla. — Možda će se najprije buniti, ali kad malo razmisle bit će zadovoljni.

Trevor više nije razmišljao o Roncu, koji ga je nemilosrdno slijedio kako bi ga doveo pred sud. Nekadašnji vlasnik Stardust Mining Company izmišljao je stalno nove i nove poslove koje će raditi s Murphyjem. Sada, kad je ponovno na konju, mislio je samo na budućnost. Cameronova je ljutnja zaboravljena. Ta, uzeo ga je za ortaka!

— Imamo sve mogućnosti — nastavi Trevor svoju misao naglas — da potpuno osvojimo ovu pokrajinu, svejedno na kakav način!

— Pijmo u to ime!

VII

Pete Finch je oprezno disao. Kad je izdahnuo zrak, mislio je da će mu se prsni koš raspronuti. Bol ga je presjekla. Posljednjom se snagom grčevito uhvatio za jabuku sedla. Tisuće zvjezdica zaplesalo mu je pred očima. Dvadesetosmogodišnji plaćeni ubojica po prvi put u životu istinski se preplašio.

Lagano je disao. Nesigurnom rukom opipa glavu, a zatim se okreće i pogleda iza sebe. Nitko ga ne slijedi. To je dobro, ali sada mu je bila potrebna pomoć. Nije znao točno gdje je

tane. Košulja mu je bila krvava, a desnu stranu prsa opće nije osjećao, kao da je strano tijelo.

— Hajde, mali, idemo! — tepao je konju. Životinja je lagano kaskala u smjeru koji je jahač odredio na početku, prema nasipu. Samo ondje može očekivati neku pomoć.

Nakon stotinjak metara mukotrpnog jahanja osjeti kako ga napušta snaga. Usprkos hladnoj noći kosa mu je bila mokra od znoja. Slani znoj slijevao mu se niz čelo i pekao mu oči. Finch je divlje zastenjao. Počeo je ubrzano disati, a da toga nije bio svijestan. U grudima kao da je imao teški teret. Gušio ga je kašalj koji nije mogao suspregnuti. Niz bradu mu je potekla krvava pjena.

Ubojica je jedva podnio taj napadaj. Još se čvršće uhvatio za sedlo. Nije mogao dalje, bio je preslab. Zar je to kraj? Ni načas se nije sjetio nijedne svoje žrtve koju je ubio za novac. Da li je i njima bilo tako teško kako bi sada njemu? Još se jednom sagnuo uz konjski vrat, pokušavajući po svaku cijenu ostati u sedlu. Sudbina mu je još jednom darovala malo snage.

— Hajde, davole, povuci sad malo!

Kad konj nije odmah poslušao, udario ga je šakom između ušiju. Načinio je korak, a onda je osjetio krv. Nevoljko je zabacio glavu i počeo njušiti.

Finch više nije imao snage da svog konja prisili na poslušnost.

Vjetar se malo okrenuo. Životinja se uznemirila, ali strašnog je zadaha nestao. Ali zato sada su se čuli ostali zvukovi.

Škripajući i tandrkaajući približavala su se neka kola. Vozač se obilno služio bičem, što se moglo zaključiti po brzim kojom je vozio.

Slabi osmijeh preleti Finchovim licem. Znao je tko tako tjera zapregu: Snuffy O'Rourke, Irac koji je na platnom spisku bankara Murphyja. Plaća ga da bi špijunirao među farmerima i odmah javio sve novosti. Snuffy će mu pomoći!

Finch je s naporom usmjerio konja prema štropotu kola. Irca je i u noći bilo lako prepoznati. Opazio je jahača tek kad mu se približio na pedesetak metara. Uplašeno je skočio sa sjedala.

Pete Finch se približio još nekoliko koraka.

– Hej, Snuffy – viknuo je poluglasno – potrebna mi je pomoć! Jedva se držim u sedlu.

– Pete Finch! – prestrašeno izusti Irac. – Što radiš ovdje?

– Nastrijeljen sam! Pomozi mi, Snuffy!

Irac nesigurno pogleda čovjeka kojeg je poznavao kao hladnokrvnog, pohlepnog i proćunatog ubojicu. Nije bio baš voljan uzeti ga u svoja kola. Možda nije više pri čistoj pameti?

– Pete, zar ne znaš da nasip još danas mora biti zatvoren. Ako ne požurimo, podavit ćemo se kao štakori!

– Ovisi o tebi dokle ćemo stići – reče Pete drhtavim glasom. – Pomozi mi da se uspnem u kola i sveži konja otraga. Ne mogu više, Snuffy. Odvedi me odavde! Moraš mi pomoći, misli na Murphyja.

Prokletstvo, ako ne pristanem, pomisli može i mene ustrijeliti! Ako se izvuče i to dođe do Murphyjevih ušiju opet sam gotov. Više nikada neću vidjeti njegov novac.

Ako me netko uhvati s Finchom, onda sam tek u govnu. Farmeri vrlo dobro znaju i Fincha i Browna. Ako me netko od njih vidi s Finchom, objesit će me o prvo drvo.

Snuffy oprezno okrene glavu.

– Pete, ne mogu... razmisli malo i sam. Ako te netko nađe u mojim kolima, obojica ćemo stradati. Imaš dobrog konja. Svezat ću te za sedlo da ne padneš, a životinja sama zna put.

– Ne želiš mi pomoći? Oklijevaš, što?

Snuffy se još jednom ogleda. Bojao se za svoj život, koji je sada ugrožen, ovako ili onako. Ako će Finchova rana zaista teška kao što izgleda taj neće izdržati do nasipa. Irac se nadao da ubojica neće doći do nasipa, Bio je preteško ranjen.

– Pete, zaista ne mogu. Potreban sam Murphyju. Ljudi

ovdje imaju povjerenja u mene. Svi me poznaju i znaju da sam miroljubiv, da ne pripadam ni jednoj strani, a to je šefu najvažnije!

— Ja nisam važan — prošapće Pete Finch. — To želiš reći, zar ne? Čovjeka poput mene može se kupiti za nekoliko dolara, zar ne, moj irski prijatelju?

— Ah, nisam tako mislio! Ali znaš i sam da je trebalo uložiti mnogo vremena dok sam zadio povjerenje ljudi. Novom bi čovjeku bilo vraški teško.

Snuffy O'Rourke sjeo je na dasku i oprezno pošao rukom do biča. Finch je točno vidio kako je zategao uzde. Ako krene, otišla je i njegova posljednja nada. Posljednjom snagom uhvatio je revolver i lagano ga izvukao iz korica.

— Snuffy, ne možeš ni odbiti molbu, zar ne?

Irac je s mukom gutao pljuvačku. Znao je da će Pete Finch zapucati ako sada krene.

— Pete, ne znam što da na sve to kažem — reče oprezno.

— Svi smo u istoj vreći i plaća nas isti čovjek. Samo sam se htio približiti kolima. Ne znam koji te davo spopao. Pričekaj, uzet ću te unutra a konja ću privezati. Možeš se pouzdati u mene, Pete. Odakle ti uopće misao da bih te napustio?

— Prije nekoliko minuta govorio si nekako čudno — reče Finch blago.

— Ah, Pete, samo sam glasno razmišljao. Ne smiješ to ozbiljno shvatiti. Nikad ne bih ostavio na cjedilu čovjeka kojeg dobro poznajem.

— Zašto si onda onako govorio?

— Zato što uvijek sam putujem i često razgovaram sam sa sobom. Ne brini, Pete! Možeš se pouzdati u mene.

Irac je pomogao ubojici da sjaše, a potom ga podigao i gurnuo u kola.

— Dovest ću tvog konja, Pete!

Finch ga je nepovjerljivo promatrao, ali Irac nije više pomišljao na trikove. Čvrsto je svezao konja za prečku, a onda se i sâm uspeo u kola.

— Tako, dat ću ti nekoliko pokrivača. Skloni napokon taj revolver! Ta, ja sam ti prijatelj.

Pete Finch je glasno uzdahnuo, a onda se naslonio na stranicu kola.

— Moramo nestati odavde što prije — reče Irac.

Revolveraš je kimnuo i otvorio usta da nešto kaže, ali mu snažan trzaj potrese tijelo. Ruka u kojoj je držao revolver polako se otvori i oružje padne na pod. Pipao je kraj sebe da ga pronade, a onda je nekako uspio prste ponovno stisnuti oko drška. Kašalj ga je opet stresao, a onda mu na usta navali krvava pjena.

Snuffy O'Rourke je skočio na svoje sjedalo, odvezao vođice i opleo konja bičem po le-

dima. Krenuli su kao da ih davo goni. Snuffy je želio da što prije nestanu odavde.

VIII

Ronco je uzjahao, a zatim uzeo u ruku konopac za kojeg je bio svezan banditov konj. Na njemu je sada sjedio Fedor. Životinja je nevoljko slušala novog gospodara. Lobo je jahao uz Ronca.

— Moramo požuriti ako ga želimo spasiti. Prema onom što nam je objasnio, ranč mu je negdje u blizini.

Ronco ispruži ruku. U slabom svjetlu zvijezda ocrtavala se velika tamna mrlja.

— Produžimo lagano dalje, to mora da je njegov ranč.

Nakon nekoliko minuta stigli su do male kuće uz koju je bila sagrađena staja. U ogradenom koralu tiskali su se konji. Životinje su nemirno taptale o zemlji.

Lobo je potjerao svog šarca ispred Ronca, a onda sjahao pred kućom. U nekoliko koraka našao se u maloj dnevnoj sobi. Kresnuo je žigicom i u njenom slabom odsjaju ugledao svjetiljku. Nakon nekoliko sekundi slabo žuto svjetlo osvijetli prostoriju. Lobo je upalio i drvo, koje je već bilo u kaminu. Pronašao je još jednu svjetiljku, pa je i nju pripalio.

I Ronco je ušao. Usnice su mu bile čvrsto stisnute. U naručju je nosio teškog ranje-

nika. Kad je spazio krevet, pažljivo ga je spustio. Kozak je još bio u nesvijesti. Iako su jahali pažljivo, Ronco se bojao da za Pokrowskog nema mnogo nade. Rana na glavi ponovno je krvarila.

Lobo je stavio nad vatru kotlić s vodom. Pretražio je zalihe hrane, koje su bile u kući i odlučio skuhati juhu od mesa. Kad se ranjenik osvijesti, mora jesti po svaku cijenu. Krepka, hranjiva juha može mu samo pomoći.

Ronco je pronašao svježe zavoje i bocu čistog alkohola. Drugu svjetiljku prinese krevetu. Oprezno skine krvavi zavoj s glave i ponovno ispere svu krv. Kad je alkohol ovlažio pòsjekotinu, ranjenik je zaste-njao. Bol je bila jača i od nesvjestice.

Kad je Ronco uredio ranu na glavi, počeo je skidati zavoj s noge. Bilo je nužno urediti i tu ranu, jer bi se mogla zagnojiti ako se u rani nađe dio nogavice ili samo nekoliko vlakana. I nju je isprao alkoholom.

Lobo mu pride.

— Da nije tako kršan i jak, ne bi izdržao. Mora da je izgubio vrlo mnogo krvi. Ovo putovanje do kuće bilo je vraški naporno, ali on je poput medvjeda.

Prve kapi kiše pale su na krov. Nakon nekoliko minuta počelo je lijevati.

Tipično proljetno vrijeme — reče Ronco. — To će sada po-

trajati nekoliko dana. Možda je to čak i dobro. Ranjenik će makar mirovati ako se osviješti.

— A Murphy? Što je s nasipom? Kiša mu je dobro došla. Što se više vode sakupi, to će prije dolina biti popljavljena. Siguran sam da će požuriti da ga dovrši.

Ronco samo kimne. Pažljivo je promatrao ranjenika. Pokrowski je pokušao dignuti glavu, ali bol ga je presjekla, pa je morao odustati.

— Mi smo u vašoj kući, gospodine — reče mu Ronco. — Možete li jesti? Moj prijatelj vam je skuhaio mesnu juhu. Izgubili ste mnogo krvi.

— Da, hvala — mrzovoljno će Pokrowski, nepovjerljivo gledajući one koji su ga spasli.

Polako se pridigao na laktove, a onda leđima naslonio na uzglavlje. Lagano je opipao zavoj na glavi. Kad nije pod prstima osjetio krv, zadovoljno je kimnuo, a onda je pogledao Loba koji je donosio tanjur s juhom.

— Što ste to učinili? — upita Ronco ranjenika pošto je pojeo nekoliko žlica juhe. — Znam da ste pozvali farmere neka se pobune protiv Murphyja i da ste vi bili njihov vođa. Da li vas je Murphy zbog toga dao slijediti?

Ruka sa žlicom malo zadršće. Poljak ga je sumnjičavo gledao, a onda mu se pogled zaustavio na svjetlucavoj zvijezdi na Roncovim grudima.

— Zašto vas to zanima? Pomogli ste mi i ja sam vam zahvalan. Sve ostalo je moj problem.

Ronco zaniječe glavom.

— Razumijem da ste nepovjerljivi — reče — ali ja sam u službi zakona. Došli smo ovamo da bismo pomogli farmerima u dolini Negrito.

— Zašto mu ne zabranite da dalje gradi nasip?

— Ja sam Cameronu Murphyju zabranio da dovodi radnike. U Santa Feu se istražuje ima li uopće dozvolu za gradnju. Osim toga, dao je ubiti šerifa iz Horse Springa, čak je i sudjelovao u ubojstvu. U svakom slučaju, odvest ću ga pred sud.

— Naredio je da se radovi nastave — poluglasno će ranjenik. — Sad vidite koliko drži do zakona. Pokušao sam danas gradilište dignuti u zrak.

— Pričajte! — reče kratko Ronco.

Pokrowski je u malo riječi opisao što je poduzeo. Ronco ga je točno zamislio u njegovoj akciji. Lobo je razvukao usne u zadovoljan osmijeh.

— Žao mi je što to nisam vidio — reče.

— Što ćete sada učiniti? — upita Ronco. — Hoćete li i dalje protiv njega s ostalim farmerima? Želim to znati zato što mi je potrebna podrška. Bankar ima mnogo radnika, koji će vjerojatno biti na njegovoj strani.

Poljak ga je samo gledao, ali ništa nije rekao. Nije vjerovao Roncu i Lobo iako su mu spasili život. Dosad je doživio i suviše razočaranja a premalo pomoći. Nije mu bilo važno ni što je Ronco pomoćnik saveznog šerifa. Dosad mu nitko nije pomogao, pa zašto bi to sada uradio taj šerifov pomoćnik?

– Ostat ću kod svojih konja!

– Ali farmeri vas slušaju – reče Ronco. – Ako krenem k Murphyju, bit će mi potrebna oružana pratnja. Radovi će biti obustavljeni dok ne stignu rezultati istrage iz Santa Fea.

Što želi taj šerif? Neće valjda navući farmere u kakvu stupicu? Možda ga Murphy plaća? Pokrowski nije bio siguran i zato je bio nepovjerljiv.

Ronco i Lobo su ga pokušali uvjeriti da promijeni mišljenje i da iskoristi svoj utjecaj kod farmera.

Pokrowski je odgovarao vrlo kratko ili uopće nije odgovorio. Pojeo je još jedan tanjur juhe. Pred svanuće je zaspao čvrstim, zdravim snom.

Ronco i Lobo su bili premoreni. Posljednji dani iscrpjeli su sve rezerve njihove snage.

Prostrli su pokrivače i legli da se malo odmore. Odjednom ih je iz polusna trgnulo njištanje konja u koralu. Lobo je skočio s ležaja. Konjska kopita muklo su udarala o ogradu koralu. Nemir među životinjama se pojačavao, a njišta-

nje postajalo glasnije i nervoznije.

– Boje se nečega – reče Lobo. – Pogledajmo što se događa.

Ustali su i zajedno pošli prema vratima. Kroz sivu sumaglicu praskozorja buljili su ispred sebe.

– Nemoguće! – zaprepastio se Ronco. – Kiša je, doduše, padala polovicu noći, ali to nije moguće.

– Raste – reče Lobo. – Polagano, ali voda stalno raste. Pogledaj tamo!

– Poput malenog jezera. To nije samo od kiše, Lobo. Znaš li čega se bojim?

– Murrphy je završio svoj nasip.

– Da, i to mora da se dogodilo već sinoć. Ovo što vidimo to je voda Rio Perdita koja se polako širi i preplavljuje dolinu. Kiša samo ubrzava događaj. Dolina je izgubljena. Mogli bismo pokušati minirati nasip, ali dok stignemo na mjesto, sakupit će se toliko vode da bi sve razorila ispod nasipa.

– Stavio nas je pred gotov čin. Više ništa ne možemo poduzeti.

– Nećemo odustati. Murphy mora biti kažnjen! – Ronco je ostao neumoljiv. – Ta, farmerima je uzeo zavičaj i uništio im opstanak.

– Misli na san i na Poljaka. Odavde moramo što prije, prijatelju. Ovaj ranč za uzgoj konja leži na samom kraju Ne-

grito Valleyja. Dok nestanemo odavde, voda će već prijeći nasip.

— Prokletstvo — izusti Ronco tiho — Pokrowski je pre-slab. Sami bismo uspjeli, ali ne možemo ga ostaviti na cjedilu. Moramo nešto smisliti.

— On još spava. Potrebni su mu mir i san. Nadajmo se da će se oporaviti i izdržati.

— S njim neće biti problema. Ako se ne želi ugušiti, morat će surađivati.

IX

Nećujno i nezadrživo rasla je voda u Negrito Valleyju. Zemlja i kanali progutali su dio vode, ali razina je ipak postajala sve viša.

Nitko od farmera u dolini nije vjerovao da Cameron Murphy može biti tako surov i beskrupolozan. Nitko od žitelja nije mislio da bi bankar riskirao da se uguši tako mnogo ljudi. Svi se neće moći spasiti. Mnoge obitelji su nakon napor-nog rada na polju zaspale iscrpljene. Lako je moguće da nabujalu vodu vide kad bude prekasno.

U većine farmera životinje su se uznemirile, a jedino nemirna životinja može svog gospodara prenuti iz najdubljeg sna.

Kod većine stanovnika Negrito Valleyja buđenje je bilo užasno, jezovito. Jedan od prvih koji je ugledao vodu, bio

je Isaac Hailey. Cijelu je noć ležao budan i razmišljao kako da se osveti Cameronu Murphyju. Ujutro je nemiran ustao i izišao iz šatora, koji bijaše postavio uz svoju nagorjelu farmu.

Otvorio je oči, a onda ih dobro protrljao misleći da sanja. Najveći dio njegovih obradenih njiva ležao je u najnižem dijelu doline.

Taj je crnac najranijoj mladosti okusio strahote ropstva. Načas ga obuze tako snažna mržnja da se jedva svladao da ostane na mjestu i razmisli. Otkako je postao svjestan svoje slobode, zakleo se da je više nikada neće izgubiti. Vrlo dobro je znao da protiv tihe i nezaustavljive vode ne može ništa. Pred očima mu se stvorio lik Camerona Murphyja. Znao je vrlo dobro da je taj debeli beskrupolozni čovjek kriv što je njegov dom uništen. Razmislivši malo, shvati da mora pobjeći. Odmah! Prije nego voda preplavi put kojim može izaći iz Negrito Valleyja.

Hailey sakupi ono malo stvari što su mu preostale. Plaćene ubojice ustrijelile su mu krave i bika. Stvari je stavio u vreće i osedlao ona dva konja koja je još imao. Vreću je stavio iza sedla, a drugog konja svezao za uzicu i poveo. Bilo je to sve što mu je preostalo.

Mislio je na Murphyja... ne više na batine koje je dobio od njegovih plaćenika, nego na

osvetu. Bio je opsjednut mišlju za osvetom. Pun mržnje pomišljao je na ono najgore: na ubojstvo.

Crnac se prenuo iz misli. Naišao je na posljednja kola u koloni kojima su farmeri bježali. Za ta, posljednja kola bila je svezana jedna ovca. Životinja je, naišavši već na razlokano tlo, do trbuha zapala u vodu. Farmer je skočio s kola i otrčao da joj pomogne. Zatim je uzeo životinju, podigao je i stavio u kola, a onda načas zastao. Bezizražajnog lica zagledao se u vodu koja je nezadrživo rasla.

— Isaac, uspio si pobjeći? — upita Crnca.

— Ovo je sve što mi je preostalo — odvrati Crnac.

— Strašno! — reče farmer.
— Imali smo ovdje dobru zemlju, bili smo zadovoljni. Napokon smo nešto stvorili i nismo ni o kome ovisili. A sada? Trebali bismo udesiti tog prokletog Murphyja!

— Osvetit ćemo se — Crnac reče mirno. — Uvjeran sam u to, Pedro.

Farmer pode i potjera konje koji su vukli teška kola. Kolona ponovno lagano krene.

Isaac Hailey je jahao uz kola. Pozdravljao je lijevo i desno. Svi su se bojali. Nitko od njih nije znao kamo idu, a gotovo svi su imali obitelji. Lica žena bila su tvrda i nedokučiva. Stvorili su djeci dom, koji je sada razoren. Starija su djeca

sjedila otraga na kolicima i povikom hrabrila svezane krave, koje su prestrašeno mukale. Neko dojenče je plakalo. Čak i veća djeca počnu plakati, jer ih je plašilo iznenadno putovanje.

Isaac je malo potjerao konje i sustigao kola u kojima je sjedila Mary Jane i ljuljala malog Washingtona u rukama. Dijete se treslo od grčevitog plača. Njezin muž držao je svojom čvrstom crnom rukom uzde i sigurno upravljao konjima. Bio je bijesan, ali je ipak pozdravio Isaaca.

Hailey ispruži ruke. Ispustio je uzde konja kojeg je vodio iza sebe i uzeo ženi dijete iz ruku. Bacio je dojenče u zrak, uhvatio ga sigurno, a zatim mu umirujuće položio ruku na glavicu. Dijete se polako smirilo. Dobilo je više zraka. Sad je plakalo tiše i normalno je disalo. Isaac je vratio dijete majci i nasmiješio se.

— Uspjet ćemo. Prokleti Murphy položiti će nam račune!

— Računaj sa mnom — reče njezin muž — čak ako me to stajalo i života.

Većina farmera uspjela je spasiti stoku. Kokoši su se stiskale u jednostavnim kavezima. Kola su bila natovarena alatom, a krupnija stoka bila je vezana iza kola. Kola su bila natovarena posteljinom i slamaricama, daskama od kreveta i raznoraznim paketima i sanducima. Unutra bijaše i hrana za ljude i životinje i odjeća za djecu.

Da bar ne pada ta prokleta kiša – reče jedan od farmera. – Za dva dana će sve biti popliveno. Mogli smo više toga spasiti da nema kiše. Voda prebrzo raste. Taj Murphy je s davolom potpisao ugovor. Kiša je tako jaka da ništa nismo mogli poduzeti protiv tog njegovog prokletog nasipa.

– Nešto ćemo već poduzeti – reče Hailey. – Kad budemo u sigurnosti, smislit ćemo kako da udesimo Murphyja.

Crnac je izbio na čelo kolone. Muškarci su bili bijesni, ali i prestrašeni. Bijes je bio uperen protiv Camerona Murphyja, koji je potopio njihove domove, a bojali su se i za svoje obitelji koje vode u neizvjesnost.

Isaac Hailey je dobrano odmaknuo ispred kolone. Sa svoja dva konja bio je mnogo brži od teško natovarenih vozila. Htio je pričekati kola na izlazu iz doline, gdje će im njegova pomoć biti potrebna.

Nakon nekoliko minuta ugleđao je kola koja mora da su krenula mnogo prije ostalih. Tek kad je došao bliže, prepoznao je kola Irca O'Rourkea.

Ali njega nije vidio na vozačevom sjedalu. Nikoga nije bilo na njegovom mjestu! Isaac brže potjera konja. Možda se Ircu nešto dogodilo. Snuffy je bio cijenjen u dolini. Vjerojatno mu se nešto dogodilo s kolima, kad ga nije vidio.

Napokon Crnac sustigne šarena kola, načičkana loncima i tavama. Upravo kad je htio zazvati, začuje Irca kako kune!

– Prokleta mu bilo, da mu bilo! Baš je na mene morao naići!

Isaac je pustio konja da ide korakom. Tiho je dojahao tik do kola i pogledao unutra. Irac je klečao na dnu kola, uz nekog čovjeka čija je desna strana grudi bila sva u krvi, i oprezno mu stavljao zavoj.

Isaac se ukoči u sedlu. Malo se nagne da pogleda ranjenika, a onda ga prepozna. Taj čovjek je bio jedan od onih koji su ga onako surovo premlatili! Jedan od one dvojice koji su mu postrijeljali krave!

Snuffy O'Rourke podigne glavu. Kad je Irac prepoznao Crnca, pao je nauznak kao da ga je neka nevidljiva šaka pogodila u čelo. Kad se uspravio, držao je u rukama oružje. Isaac Hailey se u posljednjem djeliću sekunde nagnuo u stranu. Gotovo je izgubio ravnotežu i pao iz sedla. Pucanj je odjeknuo i Isaacov drugi konj se prestrašio.

O'Rourke je ispustio oružje, skočio iz kola i potrčao prema vozačevom sjedištu. Hailey se uspravio i pogledao ridokosog Irca. Čovjek koji je uvijek imao tako mnogo razumijevanja za farmere njihov je neprijatelj! On je, znači, bankarev špijun! Tu, dakle, leži razlog što su Murphyjevi ljudi uvijek bih

dobro obaviješteni da se nešto sprema protiv nasipa.

Bijes je u njemu rastao poput plamena. Pojahao je naprijed. Kad je bio u ravnini s Iracem, htio je izvući noge iz stremena i baciti se na izdajicu. Međutim, je Irac prozreo njegovu namjeru, pa je mahnito opleo konja bičem po leđima. Kola poskoče, ali Crnac nije popuštao. Ponovo je sustigao kola. Kad se spremao skočiti, Irac je povukao bič i svom ga snagom omotao oko Crnčeva tijela. Udarac je bio tako snažan da je pao iz sedla. Snuffy pipajući iza sebe potraži oružje. Ovaj Crnac je jedini koji ga je vidio s Finchom. Mora ga ubiti ako želi imati mira.

Odjednom začuje mukanje krava i kloparanje kotača, pa se okrenuo i pogledao iza sebe. Vidio je kako mu se približavaju brojna kola. Jedina misao koju je imao u glavi bila je: što dalje odavde! Što prije i što dalje.

Ispustio je krik i opleo konja još jednom. Životinja je zanjistala i povukla svom snagom. Ispod njezinih kopita frcalo je blato. Jurio je prema nasipu koji je stršao na kilometar odavde. Irac se nadao da će ga Murphyjevi ljudi spasiti. Mora sve pokušati da ne padne u ruke farmerima. Objesili bi ga.

Crnac je ustao. Bič mu je istjerao sav zrak iz pluća. Prva kola upravo su došla do njega.

– Što se dogodilo, Isaac?

Isaac je uzjahao, pa krenuo u susret svojim susjedima. Progovorio je tek kad se sakupilo šest ili sedam kola.

– To je bio Snuffy O'Rourke, kotlar! – viknu Crnac. – Ima u kolima ranjenika, čovjeka kojeg svi poznajemo. Jednog od ubojica, koji ubijaju po Murphyjevom naređenju i koji su nas terorizirali.

Ljudi su mrmljali, izražavajući nevjericu. Nisu mogli vjerovati da je izdajica taj kotlar, toliko poštovan među njima.

– Što mislite, zašto je O'Rourke pucao na mene? I zašto me je bičem zbacio iz sedla? Ubojica je bio u nesvijesti. Još jedno pitanje: Tko je uvijek bio kod nas kad smo kovali planove protiv Murphyja?

– Prokletstvo, imaš pravo, Isaac! – povikaše ljudi. – Slijedimo ga! Kad ga uhvatimo, objesit ćemo ga o drvo!

– Nema smisla – reče Isaac Hailey. – Pogledajte kako voda raste. Moramo što prije stići do ceste za grad.

– Imaš pravo. Naše obitelji i ono malo stvari što smo spasili važniji su od Snuffyja O'Rourkea!

– Već će biti kažnjen – reče Isaac. – Ako bude tu kad počne veliki obračun, drvo mu ne gine.

– Hoooh, dalje krećemo! – viknu vozač s prvih kola, pa potjera konje.

U daljini su Irčeva kola postajala sve manja. O'Rourke je vozio prema nasipu, a cilj farmera bila je cesta za Horse Spring. Nadali su se da će u gradu biti na sigurnom.

X

Lobo i Ronco su shvatili da imaju samo jednu mogućnost: bijeg. Voda je doduše rasla lagano, ali nezadrživo.

— Gospodine Pokrowski, probudite se — reče mu Ronco. — Moramo otići!

Poljak otvori oči. Bio je još vrlo slab, ali znao je gdje je i što se oko njega događa.

— Što ste rekli?

— Mora da je Murphyju poslao za rukom dovršiti nasip i zatvoriti dolinu — reče Ronco.

— Vaš ranč nalazi se na samom kraju Negrito Valleyja. Ako je voda doprla već dovde na izlazu iz doline mora da je mnogo gore. Ne smijemo gubiti vrijeme.

Krupne tamne oči su se raširile. Ranjenik se s mukom svladavao, ali moglo se razaznati što se odigrava u tom snažnom čovjeku. Objema rukama uhvatio se za krevet.

Mora otići! Sve što je izgradio, bit će žrtva bujice. Njegov ranč, koral i njegovi konji... sve to mora ostaviti. Usprkos svemu što je doživio, ipak je u ovoj zemlji našao dom. Poljak je mumljao nešto na stranom, nerazumljivom jeziku.

— Ne možete jahati — reče Ronco. — Imate li kakva kola na kojima bismo vas mogli voziti?

U staji... mali jednopreg...

Iz njegovog je glasa nestao svaki osjećaj. On, koji se zakleo da više nikada u životu neće bježati ni pred kakvom opasnosti, mora sada napustiti svoj dom i zavičaj. Sve što je svojom rukom stvorio propast će.

Shvatio je da njegov napad jučer u jutro nije donio željeni uspjeh.

— Juha je još topla — reče Lobo. — Pojedite je. Tko zna kad ćete sljedeći put jesti nešto toplo.

Fedor počne jesti.

— Idem van — reče Ronco.

— Moj prijatelj i ja pokušat ćemo tjerati vaše konje u gomili. Životinje u koralu su pre-dobre da bismo ih ovdje pustili da uginu od gladi ili da se utope. Dobri konji su uvijek potrebni.

Žlica ispadne iz ranjenikove ruke. Oči su mu se orosile, a lice mu se načas razvedrilo.

— Konji će vam pomoći da lakše izgradite novi ranč. Razumijete se bolje u konje nego mnogi koje sam dosad upoznao.

Pokrowski odgurne žlicu i posegne za Roncovom rukom. Snažno ju je potegnuo prema sebi. Ronco je ostao iznenađen i nije mogao odmah izvući ruku iz tog snažnog stiska.

— Nikad vam to neću zaboraviti — izusti naposljetku Fedor. — Zaklinjem se da ću uvijek biti vaš dužnik! Zahvaljujem, gospodine, što mislite na moje konje!

— Ah, Pokrowski, ne zahvaljujte. To se razumije.

— Ne razumijete ... Moji konji, nema nikoga osim njih. Oni su mnogo bolji od ljudi. Oni su moji prijatelji, razumijete li, šerife? Volim životinje više nego ljude.

— Da, da, shvaćam. Moj pastuh je već dugo sa mnom, pa mi se ponekad čini da razumije svaku moju riječ. Nitko ga osim mene ne smije uzjahati kad nisam u blizini.

— Vidite! — viknu oduševljeno Fedor. — Vi imate pravo razumijevanje za konje! Vi to točno razumijete!

— Hajde, Ronco, moramo požuriti — prekine ih Lobo. — Bit će to vraški posao dok se izvučemo iz ovog pakla. Dva čovjeka i stado konja!

— Bojim se da ćeš ih sam goniti, Lobo. Tko će voziti kola, ako ne ja? Pokrowski je pre slab, ne može držati uzde.

— Ah, do đavola! — omaklo se Lobi. — Dobro, uspjeh ćemo nekako.

Ozarenog lica gledao je Poljak kako dvojica prijatelja kreću prema koralu. Kiša je i dalje lijevala. Ronco i Lobo su umirivali konje, koji su nervozno tapkali. Lobo je ostao kod koralu, a Ronco je otišao u

staju, da izvede životinje koje su bile unutra.

Samo je jednog upregao u kola na kojima će voziti Pokrowskog. Lobo je naposljetku doveo svog šarca.

— Moram pripaziti — reče sagibajući glavu, tako da mu je s ruba šešira potekla voda koja se tu nakupila. — Uzmi moje pokrivače i stavi ih u kola.

Ronco je dobro znao kakav teški zadatak ima njegov prijatelj. Mora biti vraški spretan da stado konja drži na okupu.

Ušao je ponovno u sobu.

— Imate li još nešto što biste željeli ponijeti?

— Samo ono što je u onoj staroj škrinji. Papiri i uspomene, ništa drugo.

— Skinite kožnati prsluk. Suviše je hladno za kožu, a vi ste ranjeni. Možete dobiti i upalu pluća.

— Ne, obući ću preko njega kaput, a možda ću se pokriti pokrivačima. Neće mi biti hladno. Ta, ovdje nema prave zime. Kod kuće, mislim odakle sam došao prave su hladnoće!

Ronco se nasmiješi pomislivši na predjele Teksasa u kojima je snijeg visok i do dva metra. Smotao je svoje i Lobreve pokrivače. Pokrowski se s mukom osovio na noge. Malo je zateturao, ali se održao na nogama.

— Kad biste mi malo pomogli do kola, mogao bih — reče.

– To »malo pomoći« značilo je za Ronca izdržati cijelu njegovu težinu. Ali Pokrowski je uspio. Ronco ga je ugurao u kola i pokrio.

– Platit će, platiti će za sve – reče iznenada. – Prokleti gad, platiti će za ovo što mi je učinio!

Ronco se smiješio. Fedor je ponovno postao ratoboran.

– Kreni, Lobo! – viknu Ronco i prička da prijatelj potjera stado, onda skoči u kola i potjera konja. Životinja je krenula teškim korakom, jer su kotači već malo zapali u raskvašenu zemlju.

Lobo je potjerao konje kroz udolinu, u kojoj je voda bila već visoka dvadesetak centimetara. Kiša je padala još jače. Kad se vjetar okrenuo, kapljice kiše šibale su ih točno u lice. Prijatelji su navukli šešire dublje na oči da bi se zaštitili od vjetra i kiše.

Zemlja je već bila dobro raskvašena. Konj upregnut u laka kola imao je težak posao da kola izvuče iz blata u koje su kotači zapali. I kopita konja koje je Lobo tjerao duboko su zapadala u blato.

– Lobo se odlično razumije u konje – reče Pokrowski zadovoljno pošto ga je neko vrijeme promatrao.

Ronco samo nešto promrm-lja. Njegova je pažnja bila usmjerena na put kojim su išli. Vrlo rijetko bi uočio po neki trag potkova. Blato, u koje se

raskvašena zemlja malo-pomalo pretvarala, progutalo je sve otiske.

Kola su se malo zaljuljala, a onda se lijevi kotač zaglavio. Ronco je zategnuo uzde konju, životinja se napregnula i opet su krenuli dalje. Kad se Ronco okrenuo i pogledao iza sebe, vidio je da su odmakli tek stotinjak metara od ranča.

– Je li iza vaše zemlje bila još koja farma? – upita ranjenika.

– Ne, ja sam bio posljednji. Mislio sam na svoje konje. Bilo mi je lakše podići ogradu samo s jedne strane, razumijete li?

– Nadam se da se nitko nije ugušio. – reče Ronco poluglasno. – Želim da se svi spase iz ovog pakla.

Kola su se kratala vrlo sporo. Iz daljine su čuli Lbove povike kojima je konje držao na okupu.

XI

Cameron Murphy izide iz svoje kolibe i krene prema nasipu. Usprkos kiši, stajao je i zadovoljno promatrao kako voda u Negrito Valleyju raste! U toku prijepodneva kiša je malo popustila, ali ona koja je pala u noći i te kako je pripomogla da se dolina napuni do ove razine. Gledao je kako njegovi radnici usprkos kiši i dalje rade na učvršćivanju nasipa. Bankar je htio biti sigu-

ran, pa je zato naredio da se nasip još povisi.

Suprotno njegovom očekivanju, radnici nisu bili ljuti kad im je predložio da rade i po kiši. Petostruka dnevica odobrovoljila ih je i bili su sretni što i dalje mogu raditi za njega.

Bankar je i sam počeo vjerovati u zamisao koju je prodavao ostalima: da će ovu pustu dolinu i okolnu zemlju pretvoriti u plodne farme. Kiše koje padaju u ovom dijelu zemlje nisu dovoljne za uzgoj žitarica. Isušena zemlja proguta svu vodu koja padne. Samo je oko ušća većih rijeka zemlja plodna. Sada će to Cameron Murphy promijeniti! Posjeduje pravo na vodu za jezero koje će nastati od Negrito Valleyja. Njegovi graditelji su proračunali da će ubuduće, kad ukrote rijeku Perdito, dubina vode u dolini biti tri metra. Razumljivo, u vrućim ljetima voda će biti niža, ali dolina će se ponovno puniti i tako tvoriti nepresušni rezervoar, rezervoar, će za njega postati stalnim izvorom novca.

U mašti je uspoređivao skicu nasipa s ovim što je izgrađeno. Morat će tek omogućiti priključke vodovodnih cijevi. To i učvršćenje nasipa najvažniji su poslovi koji ga očekuju.

Bankar je uživao gledajući svoje djelo. Nije ga smetala kiša. Bio je tako zadubljen u misli da nije opazio ni ele-

gantna kola koja su se približavala gradilištu.

Bankar Cameron Murphy i dalje je stajao na nasipu dok je Delano Trevor prema njemu vodio mršavog čovjeka odjevenog u sivo odijelo.

Kad se prenuo iz misli, prepoznao je Huntera Godfreyja, odvjetnika Udruženja farmera, čovjeka premazana svim mastima i upoznatog sa svim trikovima i smicalicama. Udruženje je imalo sjedište u San Augustinu. Farmeri su imali u Godfreyju idealnog zastupnika. Nije oklijevao izigrati zakon ako to bijaše u interesu njegovih klijenata. Godfrey je smatrao da su jedini pravi farmeri samo oni koji su članovi Udruženja. Sve ostalo nije ga zanimalo. Jedino mu važan bijaše njegov zadatak da Udruženju stvori što je moguće više prednosti i da ih zadrži. Hunter Godfrey bio je od onih odvjetnika koji ne daju da se ugrozi ono što oni stvore.

Murphy je bio zadovoljan što se Trevor Delano, njegov novi ortak, već upoznao s odvjetnikom.

— Godfrey, Delano, dodite ovamo! — viknu Murphy. — Pogledajte, kakav prekrasan vidik! To je najljepše što sam ikad vidio!

Hunter Godfrey pruži korak. Sivi šešir odlično je pristajao uz njegovo odijelo. Pod rukom je nosio izlisanu torbu za spise.

— Čestitam, gospodine Murphy, čestitam! Moram reći da sam više nego iznenađen i oduševljen, naravno! Udarili ste temelje novoj epohi u povijesti ove zemlje.

Bankar se zadovoljno smijuljio. Odvjetnikove su ga riječi još više učvrstile u uvjerenju da će za kratko vrijeme postati jedan od najmoćnijih ljudi u ovom kraju.

— Doista je fantastično to što ste učinili — reče Godfrey, tresući mu ruku. — Čestitam vam što ste uspjeli sve izvesti u tako kratkom roku. Ući ćete u povijest države kao čovjek koji je oplemenio ovaj dio zemlje i udahnuo mu život. Vi ste pravi pionir, gospodine Murphy.

— Vidim da ste se već upoznali s gospodinom Trevorom — reče Murphy. — Delano Trevor je moj ortak. Mi smo stari prijatelji i ubuduće ćemo poslove voditi zajednički.

— Veseli me što to čujem. — Odvjetnik se pristojno nakloni Trevoru. — Siguran sam da čovjek kojeg vi uzimate za ortaka ima prvorazredne poslovne kvalitete.

Nekadašnji šef Stardust Mining Company zadovoljno se smješкао.

— Došao sam ovamo da bih s vama razgovarao i u ime farmera pregovarao o pravu na vodu iz vašeg jezera, koja će nastati izgradnjom brane na izlazu Negrito Valleyja — nastavi Godfrey. — Društvo je

opunomoćeno od svojih članova da radi te pregovore.

— Mi se poznajemo kraće vrijeme, Delano — obrati se Murphy svom ortaku. — Ja sam s gospodinom Godfreyjem, a time naravno s Udruženjem koje on zastupa, odmah uspostavio vezu.

— Došao sam ovamo da vidim kako napreduju radovi — reče odvjetnik. — Članovi Udruženja rado bi znali dokle se došlo u izgradnji nasipa, pošto su dali suglasnost za pregovore. Zato vas molim, gospodine Murphy, shvatite da sam zaprepašten. Nisam očekivao da ću naći završen nasip.

— Pa, nije baš sve gotovo, gospodine Godfrey. Moram ga dati malo ojačati, a želio bih i da bude malo viši. Namjeravam uhvatiti svaku kap vode koja doteče.

— Izvanredno, izvanredno!

Odvjetnik nije mogao odvojiti oči od rastuće vode. Nije znao da je taj nasip izgrađen protuzakonito i da je mnogo farmerskih obitelji ostalo bez zemlje i doma. Ali farmeri iz Negrito Valleyja nisu bili članovi Udruženja farmera, pa su za odvjetnika to bili ljudi drugog reda.

Kako sve to nije znao, mislio je da je s pravne strane sve u redu. Murphy je bio sretan što je sve gotovo. Imao je sreću, vraški mnogo sreće! Sada može mirne duše započeti pregovore s Udruženjem farmera,

jer može ponuditi ono što je najvrednije: pun rezervoar vode.

— Vidite — obratio se ponovno odvjetnik — ondje ćemo priključiti glavnu cijev za odvod vode, koja će ići izravno u najsušnija područja, a od nje će se granati sporedni vodovi. Tako ćemo moći navodniti veliko područje. Moji stručnjaci tvrde da ćemo moći navodniti cijelu pokrajinu. Razumljivo, najprije se moramo o svemu dogovoriti. Mislim time na paušalne iznose, koji bi bili u skladu s veličinom područja koje bi se opksrbljivalo vodom. Kad se dogovorimo, načinit ćemo ugovore. Što se tiče plaćanja, mislim da bi Udruženje trebalo otvoriti račun u banci. Ja ću isporučivati vodu, a za nju bih dobivao određenu svotu novca.

— To neće biti nikakav problem — oduševljeno će odvjetnik. — Bit ćete zadovoljni, gospodine Murphy. Mislite na to da su u našem udruženju učla-njeni gotovo svi farmeri. Mogu vam izručiti da ću čim se vratim u San Augustin dati upute neka se hitno udovolji vašim željama, kako bismo to ostvarili.

Murphy i Trevor zadovoljno su slušali što odvjetnik govori.

— Vi ćete — nastavi Godfrey — suhe i neplodne stepe pretvoriti u plodne oranice, gospodine Murphy. Naša će zemlja procvasti. Za dvije godine far-

meri će imati na poljima rekordne prinose!

Odvjetnik je čvršće stisnuo torbu, a zatim se zagledao u razinu vode koja je svakim časom postajala višom. Lice mu se razvuklo u osmijeh i omekšalo bore. Vjetar je razbarušio njegovu sijedu kosu. Činilo se kao da pred sobom vidi lelujanje pšenice u polju i veliku zgradu Udruženja farmera. Zadaci koji ga očekuju u skoroj budućnosti bit će igrarija, riješit će se sami od sebe. On će biti taj koji će Udruženje dovesti do bogatstva, a farmere do blagostanja.

Murphy ga je promatrao. Točno je znao o čemu odvjetnik razmišlja. I sam je bio ponosan na svoje djelo. Više se nijednom nije sjetio siromašnih farmera koje je otjerao da bi se obogatio i postao moćniji.

— Podite sa mnom u San Augustin — iznenada mu reče Hunter Godfrey. — Predstav-nici Udruženja čekaju moj izvještaj. Možda ćemo se već danas dogovoriti i sastaviti ugovore!

Murphy je bio iznenađen, ali ništa nije rekao nego je samo oštro pogledao Trevora. Njegov je ortak, prirodno bio spreman. Shvatio je da sve mora biti gotovo što prije.

Murphy je bio više nego zadovoljan. Željezo se mora kovati dok je vruće. Odvjetnik je bio tako oduševljen onim što je tu zatekao da će lako uvjeriti

ostale u ono što je vidio, a to je gotov nasip.

Tako će to ići, mislio je Murphy: završiti nasip da se jezero napuni vodom, a onda ugovore! Svaki je korak velik napredak. Kad se za nekoliko dana dolina napuni vodom, nitko više neće to moći izmijeniti, pa neka govore da je nasip izgrađen nezakonito! Kad se ugovori potpišu, nitko ih više ne može pobiti.

— Naravno poći ćemo s vama u San Augustin — odgovori Murphy. — Sretni smo što Udruženje ima tako dobrog predstavnika.

— Nisam jedini odgovoran za to, ali uložit ću sav svoj utjecaj da taj posao uspješno dovršimo. Voda će nam biti potrebna vrlo brzo, gospodine Murphy. Mislim da biste odmah trebali započeti s gradnjom glavnog odvoda.

— O tome ćemo pričati putem, gospodine Godfrey. Dopustite da uzmemo nekoliko osobnih stvari sa sobom i, naravno, potrebne dokumente.

— Samo idite. Ja ću ostati ovdje i uživati u vodi koja buja.

Nije se obazirao na kišu koja je opet jače padala.

Cameron Murphy i Delano Trevor bili su gotovi i spremni za put nakon desetak minuta. Dali su upregnuti konje. Murphy je naredio svojim predradnicima neka i dalje utvrđuju nasip i istraže gdje bi bilo najpogodnije mjesto za odvod.

Ljude neka zadrže na gradilištu još nekoliko dana.

Hunter Godfrey se popeo na svoja kola. Za njim su vozili Trevor i Murphy.

XII

Lobo je povikao, a zatim potjerao svog šarca. Pojurio je za konjima koji su se pokušali odvojiti od stada. Skinuo je šešir s glave i mahao njime. Kosa mu je bila potpuno mokra od kiše, a voda mu se cijeđila niz izbrazdano lice.

Konji su poslušali odlučnog goniča. Lobo ih je znalački vratio k ostalima. Jahao je oko stada u polukrugu. Uvijek se morao nalaziti na kraju kolone, jer životinje su svakako željele same pronaći put kojim će ići. Konji su bili nervozni i uzbuđeni. Osjetili su da njihovoj dolini prijeti opasnost kakvu nisu poznavali i na koju nisu bili pripremljeni. Lobo je posebno pazio na najnervoznije životinje.

— On doista izvrsno poznaje taj posao — reče Fedor nakon nekog vremena.

— Da, Lobova indijanska polovica dala mu je istančan osjećaj za konje — odgovori Ronco — ali to je suviše posla za jednog čovjeka. Da konji nisu otprije dresirani, nikada ne bi uspio.

Pokrowski je htio nešto odgovoriti, ali u tom času je konj koji je vukao kola prednjom

lijevom nogom upao u rupu punu vode, koju nisu mogli vidjeti.

Životinja je prestrašeno zanjistala i stražnjim se nogama ukopala u raskvašeno tlo, kako bi se pokušala izvući iz stupice.

— Još malo, uspjeh ćeš — viknu Ronco.

Konj se mučio, ali dohvati čvrsto tlo. Ronco je malo skrenuo kola ulijevo, jer mu se činilo da je zemlja tu čvršća, i životinja se odmah umirila. Tada Ronco pogleda prijatelja. Lobo je ponovno lovio odbjegle konje, a zatim se posvetio kolima. S užasom je vidio da kotači nekoliko centimetara dublje propadaju u blato.

— Moramo požuriti. Još malo i voda će konjima biti do trbuha, a onda smo gotovi — reče Ronco.

Fedor Pokrowski se malo podigne na laktove.

— Kamo idemo? Ispred vidim samo vodu!

U tom trenutku četiri konja se odvoje iz skupine i pojure natrag koliko im je blato dozvoljavalo. Bili su prestrašeni.

— Lobo neće sam izdržati — Ronco će Fedoru — Neka kola ostanu ovdje, idem mu pomoći.

— Hvala vam što ih spašavate!

Ronco skoči s kola i upadne u blato do gležnjava. Iza kola je bio svezan njegov konj, koji ga pozdravi veselo mašući glavom.

— Tako je, stari moj, red je da i mi malo radimo.

Potjera pastuha. Začas su se našli okruženi vodom. Ronco je tjerao odbjegle konje sa strane. Bile su to kobile. Roncov ždrijebac im je opominjući zanjistao. Bio je to govor koji su razumjele i Ronco ih je lako dotjerao natrag.

Lobo je uvidio da stado neće slijediti njegovog šarca, pa skrene u stranu gdje je pronašao malo tvrde tlo.

Trebalo im je mnogo vremena da dotjeraju sve pobjegle konje. Za to vrijeme razina vode se još malo podigla.

XIII

Ronco je okrenuo konja prema mjestu gdje je ostavio kola s Pokrowskim, razmišljajući kako se Poljak doista razumije u konje. Odličan je uzgajivač. No iz razmišljanja se morao vratiti u stvarnost kad je vidio da je mjesto na kojima je ostavio kola sada pod vodom. Brže potjera pastuha. Kad je skočio iz sedla, voda mu je bila iznad gležnjeva.

Lobo je ponovno jahao iza stada, jer su konji našli zemlju koja još nije bila raskvašena. Nagonski su osjetili da su prebrodili najveću opasnost.

Bar su konji spašeni pomisli Ronco i pogleda prema prijatelju. Lobo je potpuno vladao stadom. Ronco je bio moker do kože, ali se, nije obazirao na to. Požuri prema kolima u kojima je ležao ranjeni Pokrowski.

Konj upregnut u kola divlje je zarzao, a onda zagrebao po tlu. Blato i voda poletjeli su na sve strane. Posvuda se mogla vidjeti samo voda. Poljak je nastojao umiriti životinju:

– Samo mirno, konjiću! Još samo malo i sve će biti u redu.

Konj se htio uspeti iz jame u koju je zapao, ali se okliznuo. Prestrašeno je mahao glavom. Pokušao je još jednom, a onda je napokon uspio osloboditi noge iz žitkog blata. Ronco mu je prišao posve blizu. Vjerojatno ga je umirilo prisustvo Roncovog ždrijebca, jer se prestao koprcati.

– Loši su nam izgledi – reče Pokrowski. – Promatrao sam koliko posla imate s konjima. Preslab sam, na žalost, da vam pomognem. Kad će to već jednom završiti?

– Uspjet ćemo – reče Ronco optimistički. – Čvrsto se držite, gospodine Pokrowski, sad ću pokušati izvući kola.

Ronco se uspeo u kola i čvrsto uhvatio uzde. Njegov konj je stao uz kola.

Upregnuti konj krene oklijevajući. Kotači su duboko upali u zemlju. Klizili su i kola nikako da se pomaknu s mjesta, iako se životinja upela iz sve snage.

A onda se jednopreg ipak pomakao s mjesta. Ronco olabavi uzde. Mora vući, nema druge. No, kola su se ponovno opasno nakrivila na jednu stranu. Kotači su upali u izlokanj jarak.

Poljak se svom snagom držao za kola. Kotači su potonuli u blato sve do osovine. Pokrowski se bacio na desnu stranu, kako bi održao ravnotežu, da se kola ne prevrnu. Desni kotač je lagano propadao u blato i kola su se donekle ispravila, Pokrowski je odahnuo.

– Ne ide. Nećemo uspjeti!

Ronco je šutio, a onda oštrim zviždukom pozove svog pastuha. Životinja je odmah poslušala, iako joj je voda bila do trbuha. Ronco je ustao sa sjedišta i kad mu je konj došao uz kola, bacio se u sedlo.

Fedor Pokrowski se polako uspravio i nagnuo preko daske, da dohvati uzde. Stegnući pao je nauznak. Konj je osjetio trzaj uzde.

– Hajde – zapovjedi Ronco svom ždrijepcu i pogna ga prema konju upregnutom u kola.

Uhvatio ga je za oglavlje i čvrsto držao desnom rukom. Koljenima je obujmio trbuh svog konja, pokušavajući istodobno povući konja i kola, ali nije išlo. Okrenuo je glavu prema kolima. Vidio je Poljaka kako se muči da se uspravi. Naposljetku je ipak ponovo dohvatio uzde i ispravio ih. Sad su lagano udarale konja po leđima. Čim je pritisak uzda popustio, životinja se ponovno pokušala kopitima oduprijeti o zemlju. Ronco je opet potjerao svog pastuha i uhvatio se

za oglavlje zapregnutog konja. Pastuh se napeo. Ronco se po-
bojao da će spuznuti iz sedla,
tako je jak bio njegov trzaj, ali
nije ispuštao oglavlje. Nakon
nekoliko pokušaja, jednopreg
je krenuo iz preplavljene usje-
kline. Dokle je god pogled se-
zao, zemlja je bila pod vodom,
koja je i dalje rasla.

Lobo je imao muke stado
drži na okupu. Stalno je jahao
oko konja, pazeći da se koji ne
odvoji. Vidio je kako se Ronco
muči s kolima, ali nije mu mo-
gao pomoći.

Naposljetku su se kola s ko-
njem ipak oslobodila iz blatne
zamke.

– Jurni sada! – viknu
Ronco životinji u uho.

Upregnuti konj oslobodio se
iz blatnog jarka i prednjim
nogama dohvatio čvrsto tlo. Ali
kad se pokušao uspeti preko
ruba, ponovno se okliznuo.
Ronco je dotjerao svog pa-
stuha do njega i ponovno ga
uhvatio za oglavlje, ovaj put s
obje ruke. Životinja je poslu-
šala i lagano se uspela iz
jarka. Kotači su se zakotrljali.
Najprije vrlo sporo, a onda su,
kako je blato padalo s njih, kre-
nuli malo brže.

Pokrowsom su uzde ispale iz
ruku. Onesviješten ležao je
preko vozačevog sjedala.

Ronco potjera svoga konja, a
onda iz sedla skoči u kola.
Oprezno pomakne teškog Po-
krowskog, da ga ne bi ozblije-
dio, i nasloni ga natrag u kola.

Zbog kiše koja je neprestano
padala, pokrivači su bili pot-
puno mokri.

Fedor malo podigne vjede i
prošapće:

– Jesmo li prošli?

– Ne sasvim. Morate mirno
ležati. Ako se budete naperzali,
bit ćete mrtvi za nekoliko sati.

Pokrowski je htio odmahnuti
glavom, ali nesvjestica ga je
opet slomila.

Ronco skine laso sa sedla,
načini omču i zakvači je za ja-
buku sedla.

– Tako, stari moj – reče –
sada ćemo opet malo raditi.

Drugi kraj lasa sveže za
kola. Kad je bio gotov, ponovno
je uhvatio upregnutog konja za
oglavlje.

– Hajde, sada, konjići,
idemo!

Konj je osjetio da je teret
koji mora povući sada manji.
Dva puta su pokušali i drugi
put su uspjeli. Kola su bila na
suhome.

Lobo im je prišao.

– Ovo je bilo dosad najteže.
Ronco je brisao lice od znoja
i kiše.

– Ali još nije gotovo – na-
stavi Lobo. – Do Horse
Springa nas čeka gadan put.
Osim toga, voda neprekidno
raste. Ako ne požurimo, bujica
će nas stići.

Ronco se zabrinuto zagledao
u daljinu.

– Pred nama je još oko kilo-
metar raskvašene zemlje, a
onda smo na cesti za grad.

— Hajdemo! Ne smijemo gubiti vrijeme! — viknu Lobo.

Ronco je odvezao laso, smotao ga i ponovno svog konja svezao za kola. Kad se uspeo na vozačevo sjedalo, ugledao je topao, zahvalan Poljakov pogled.

XIV

U cijeloj dolini kotrljala su se kola farmera u potrazi za izlazom iz tog pakla. Povelili su sa sobom samo stoku i ponijeli hrane koliko su mogli utovariti. Svi su pred vodom bježali prema cesti koja vodi u grad, u sigurnost. Znali su vrlo dobro da bi Murphyjevi radnici branili nasip kad bi ga napali. Osim toga, u podnožju nasipa voda je već bila prilično visoka.

Samo su jedna kola jurila prema nasipu. Shuffy O'Rourke, kotlar, htio je potražiti utočište kod svog poslodavca, svjestan da ga samo on može spasiti. Osim toga, u kolima je imao teškog ranjenika, Fincha, Murphyjevog plaćenog ubojicu.

Snuffy je stojeći upravljao zapregom. Tako je mnogo bolje upotrebljavao bič. Nemilosrdno je šibao konja.

— Hoćeš li vući, ti, stara rago! Žuri, zar ne vidiš da voda raste! — vikao je Irac.

Konj je vukao kola otprilike još desetak metara. Pokušao je vući i dalje, ali sve je bilo uza-

ludno. Kola su duboko zapala u blato i kotači više nisu naišli na čvrsto tlo da bi se mogli okretati. Voda je konju sezala već do prsa.

Irac je očajnički kleo. Kroz veo gustih kišnih kapljica zagledao se prema nasipu, koji je bio udaljen od njega samo nekoliko stotina metara. Još jednom zavitla bičem. Životinja bolno njišti, ali se nije maknula s mjesta. Nije više imala snage da izvuče kola iz raskvašene zemlje.

Snuffy ispusti bič, raširi noge i rukama obavije usta.

— Murphy! Pošaljite mi konje. Finch je sa mnom. Mi smo kod nasipa! Treba nam pomoć!

Ali odgovora nije bilo. Irac je vikao bez prestanka, ali nitko ga nije čuo. Ispred sebe vidio je nasip! Ta, moraju ga čuti! Neće valjda Murphy dopustiti da se utopi ovdje pred njegovim očima!

Umorio se, pa prestao dozivati. Kad je pogledao svoje noge, skamenio se od užasa. Voda mu je bila malone do koljena.

Divlje, prestrašeno dohvati bič, prisiljavajući konja da ponovno pokuša. Životinja je poslušala, ali nije mogla kola pomaknuti ni centimetar.

Pomahnitao od nemoći i bijesa, podigao je bič i stao tući životinju, koja je odgovarala samo njištanjem. Da nije bila upregnuta u teška kola, sigurno bi se spasili.

— Prokletstvo, što je? — upita Pete Finch.

Objema rukama uhvatio se za ogradu kola i pokušavao malo pridići. Stenjući, prevalio se natrag na ležaj. Nakon nekoliko minuta povjerovao je kako je skupio dovoljno snage da ponovno pokuša. Polako je privukao koljena pod bradu, pa se okrenuo na drugu stranu. Zanemario je crvene kolutove koji su mu zaplesali pred očima. Nakon velikog naprezanja i bolova uspio je podići glavu iznad ograde. Užasnuto se zabuljio u nabyjalu vodu.

Što će biti s njim?

S mukom se okrene na drugu stranu. I tu ugleda samo vodu. Ispred kola samo voda, iza kola opet samo voda! Konj je do grudi u njoj!

— Pomozi mi! — kriknu Pnuffy O'Rourke. — Utopit ćemo se ovdje!

— Murphyyy! — viknu još jednom Irac. Napeto je osluškivao da li će se netko odazvati.

— Prokleta kljuse! — kleo je dalje. — Naprosto neće više vući ta prokleta kola. Idem odavde. Moram otići odavde ili ću se utopiti. Vratiti se ne možemo, jer su se kola zaglavila. Prokleta kljuse!

— Moramo odavde što prije — reče Finch. — Zar ćeš me ostaviti, Snuffy, da se udavim ovdje?

Irac ga pogleda. Postao je svjestan hladnog, nemilosrdnog pogleda ubojice.

— Do vraga, baš smo u govnu. Ne znam kako da se izvucemo!

— Sjeti se nečega — reče ubojica. Prvi put zvučao je njegov glas malo nesigurno.

— Ne čuju me — reče Irac. — Mogu vikati koliko mi grlo dopušta, ali oni me ne čuju. Murphy bi nam morao pomoći. Ta, učinili smo za njega tako mnogo!

— Kiša zaglušuje tvoj glas!

—

— Prokleta kiša! Zbog nje se dolina i puni tako brzo.

Nemamo nikakvih izgleda da se spasimo, razumiješ li ti, banditu i revolverašu? Nikakvih izgleda! Utopit ćemo se kao štakori!

O'Rourke je istinski preplašio Fincha. Užasnut opazi da voda počinje prodirati u kola.

— Snuffy, ja sam ranjen! Moraš mi pomoći! Poduzmi nešto!

Irac se uspravi i vrebajući pogleda Fincha.

— Znam što ću. Uzet ću konja i odjahati na nasip. Konj će uspjeti bez kola. Odande ću ti poslati pomoć, Pete. Za pola sata sve će biti u redu.

— Zar ćeš ostaviti kola?

— Ne preostaje mi ništa drugo ako želimo spasiti gole živote.

Pnuffy je čekao Finchov pristanak. Nesigurnom rukom izvukao je nož iz pojasa i počeo sjeći uzde.

Htio je odsjeći konju vrat-
njak i uzjahati. U krajnjoj
nuždi konj će plivati! S jednim
jahačem na leđima bi uspio.

O'Rourke je nesigurno sta-
jao na rudu. Malo se okrenuo i
odrezao prvi remen.

– Tko mi kaže da me nećeš
ostaviti na cjedilu? – viknu
Finch. – Nisi mi htio pomoći
kad sam te sreo.

– Ne brbljaj gluposti, Pete!
Ne možeš se držati na konjs-
kim leđima. Poslat ću ti pomoć,
budi siguran!

– Ti si podmuklo pseto, mi-
sliš samo na svoju kožu. Bojiš
se da ću ispričati Murphyju
kako si se ponio kad si me na-
šao na putu. Ostat ćeš ovdje,
Snuffy, ili idemo zajedno.

Irac načas zastane, a onda
pogleda prema ubojici. Nije vje-
roval da bi mu ovaj mogao
naškoditi. Teško je ranjen.
O'Rourke nastavi rezati reme-
nje.

Finch se zagledao najprije u
Irca, a zatim u vodu kojom su
bili okruženi. Iznenada osjeti
kako ga neka željezna šaka
hvata za grudi. Teško je disao,
a zatim ga je potresao napad
kašlja. Iz usta mu opet izbije
krvava pjena. Obuzeo ga je
paničan strah.

Možda Snuffy i dovede po-
moć, ali on ne želi ostati sam!
Njegova rana je preteška. Nije
znao da li će ikada više biti
zdrav. Užasnuto je gledao kako
i posljednji remen pada u
vodu. O'Rourke mora ostati!

Pete Finch potraži revolver.
Kad mu je ruka napipala
dršku, malo se smirio.

– Ostat ćeš ovdje, O'Rourke
– reče i podigne revolver.

– Što ti je? Ne budali kao
dijete, Pete! Pusti taj revolver.
Dovest ću ti pomoć, obećajem
ti!

Pete podigne ruku s revol-
verom. Prst se sam ovio oko
obarača. Snuffy O'Rourke vi-
dio je vatrenu munju kako suk-
lja iz cijevi i sljedeće sekunde
osjeti udarac u tijelo. Glasno
zaurla. Nož mu ispadne iz
ruke. Hitac ga je malo odbacio
unazad i on divlje zamlatara
rukama dok je padao u vodu.
Potonuvši počeo je luđački mla-
titi nogama, odbio se od tla i
uspio nekako izvući glavu nad
površinu. Vrhovima prstiju tra-
žio je nešto o što bi se uhvatio,
ali našao je samo odrezan re-
men. Životinjski krikne i
ispruži ruke, ali gornji dio ti-
jela vukao ga je prema dolje.
Bolovi koji su ga obuzeli bili su
neizdrživi. Silili su ga da se
zgrči, tek su tada bili podnošljivi.
Snuffy je osjetio hladnu
vodu oko glave i refleksno još
jednom izbacio ruke iznad ra-
zine vode. Ali nije imao snage
da ih tako i održi. Polako je to-
nuo.

Samo nekoliko mjehurića
zraka pokazivalo je mjesto na
kojem je Irac nestao.

Finchove oči caklile su se
kao u groznici dok je proma-
trao mjehuriće zraka što su

ostali iza njegove žrtve. Snuffy O'Rourke je dobio ono što je zaslužio. Finch je bio siguran da mu Irac nikada ne bi poslao pomoć.

Ali sada je ipak ostao sam!

— Konj — prostenje — moram stići do konja. Uspjet ću... doći ću do Murphyja!

Ubojica odloži revolver i počne tražiti svoj nož u sari žizme. Uspio ga je izvući, a onda se htio prevaliti preko vozačevog sjedala, ali ga luđačka bol presiječe u nakani.

Kad je došao do zraka, okrene se na bok i uzme nož u ruke, spremajući se da počne rezati preostali remen. Taj pokret ga je gotovo uvalio u nesvjesticu. Bacio se prema naprijed da ga dohvati, ali je izgubio uporište i rukama zahvatio u prazno. Nož mu ispadne. Lice mu je bilo samo nekoliko centimetara iznad vode.

Hladnoća mu je godila. Malo mu je razbistrila glavu. Ali gdje je nož? Skupi svu snagu i naglim se pokretom ispravi i ispruži noge prema naprijed. Bol u grudima opet se rasplamsala. Zaurla. Njegovo vikanje završilo se novim napadom kašlja.

Pete Finch je ležao na koljenima. Voda mu je bila do rane na grudima. Samo da pronade taj prokleti nož. Malo se nagnuo naprijed i opipao dasku ispred vozačevog sjedala.

Duboko je odahnuo kad ga je našao.

Polako se uspravio, pričekao da sakupi još malo snage, a onda dosegao ham. Boreći se s novim napadom kašlja, micao se naprijed centimetar po centimetar. Trebalo je prerezati još tri remena, a onda uzjahati.

Vjerovao je da je spašen. Znao je da će uspjeti. Nije se obazirao na krv koja mu je curila niz bradu, niti je opazio da mu se rana na grudima otvorila i da je krv potpuno promočila privremeni zavoj. Ne, vidio je samo još jedan remen kojeg je trebalo prerezati.

Konju je zadah krvi dopro do nozdrva i on se počeo nemirno bacakti. Finch je htio nešto reći, ali konj je upotrijebio svu svoju snagu da noge izvuče iz žitke mase u kojoj je stajao. Propeo se i ham je pao u vodu.

Pete Finch je izgubio ravnotežu, okliznuo se i pao.

Šok izazvan hladnom vodom načas je presjekao bol u grudima. Podigao je glavu iz vode i ispred sebe ugledao konjsku ormu. Rukama se htio uhvatiti za nju.

Uspio je... ali kad se htio podići, snaga ga izda.

Pet, šest puta uspio je izroniti, ali to je bilo jedva da uhvati malo zraka.

Sudbina je ubojici namijenila još samo malo vremena. Kad je Finch pohlepno udahnuo zrak, osjetio je kako mu se u grudima rada grč. Nije mogao potisnuti kašalj. Kad je po-

lonuo, pojavili su se na tom mjestu veliki krvavi mjehuri zraka.

Snašla ga je zaslužena kazna.

XV

Ronco nije ni slutio da Andrew Hilton prede svoju mrežu i postavlja mu stupicu.

Pomoćnik saveznog šerifa još je sjedio promočen do kože na jednopregu Fedora Pokrowskog. Lobo je tjerao stado ispred kola. Došli su do ceste za Horse Spring i gradić više nije bio daleko. Pridružili su im se Isaac Haily, jedna kineska obitelj i još nekoliko farmera koje su sreli putem.

Otprilike pet stotina metara ispred grada čula se buka i vika.

Većina farmera već je stigla u grad. Kad je Roncova skupina pristigla. Vidjelo se da samo nekolicina nedostaju.

Gradani Horse Springa stajali su na vratima svojih kuća i promrzle i mokre farmere pozivali unutra.

— Hej, ljudi, ovamo — viknu jedan debeljko. — Imamo prostranu kuću i mnogo mjesta. Osim toga, naša šupa je prazna, pa se u nju mogu smjestiti dvije ili tri obitelji!

Ronco se iznenađeno zagledao u čovjeka koji je pružao ruke Crncu i dvojici Meksikanaca. Ljudskost i suosjećanje, znači, ipak nisu sasvim izumrli, pomisli.

Kinezi, kojih je i u ovom gradu bilo više, veselo su čavrljali na svom jeziku. Ronco je pogledao u smjeru odakle se čuo taj govor. Dva Kineza, odjevena u lijepa gradska odijela razgovarala su s nekoliko farmera, svojih sunarodnjaka.

Ronco zaustavi konja.

— Pomoći ću Lobu — obrati se Fedoru — otjerati konje u neki koral, a onda ću vas odvesti liječniku, gospodine Pokrowski.

Fedor s mukom kimne. Bio je tako slab da nije mogao ni govoriti.

Ronco skoči s kola i od umora zamalo padne na tlo. Dugim, teškim koracima krene prema svom pastuhu, vezanom za kola, i s mukom se uspeo u sedlo.

— Hajde, Lobo! Ti znaš gdje ima kakav prazan koral.

Ronco je pojahao na čelu stada, pazeći da se koja od plemenitih životinja ne odvoji. Nakon nekoliko minuta posao je bio završen.

— Vraćam se — reče Ronco. Moram Poljaka odvesti liječniku.

Iz sedla je samo kliznuo u kola. Lobo je dohvatio vodice njegovog konja.

Zaustavio je kola ispred liječnikove kuće, podigao Fedora na ruke i stubama se uspeo do ulaza. Vrata su se ispred njega sama otvorila.

— Teško je ranjen, doktore. Čini mi se da je opasna ova rana na glavi.

– Kako li samo izgleda taj čovjek! – viknuo liječnik preneraženo.

– Imate li možda kakvu šupu u koju možemo smjestiti njegova kola i stvari?

– Kako se zove taj čovjek?

– upita liječnik.

– Pokrowski, Fedor Pokrowski.

– Dobro. Postavite njegova kola uz moja i nahranite konja.

Ronco zahvali, pa reče:

– Moram u telegrafski ured, možda je već stigao odgovor. Potrebni su nam dokazi da bismo krenuli protiv Murphyja. Naš je svjedok u umorstvu šerifa Carsona na žalost mrtav i teško ćemo Murphyju dokazati to ubojstvo. Zato moram znati da li se ogriješio o zakon i u čemu drugom.

Ronco je krenuo prema telegrafskom uredu, onako moker i prljav kakav je bio. Žitelji Horse Springa gledali su za njim odmahujući glavama. Sva njihova pažnja još je bila usmjerena na umorne i bespomoćne farmere koji su ostali bez doma i zemlje. Međutim, zvijezda na Roncovim grudima nije ih ostavljala ravnodušnima.

Ronco čovjek koji je ovdje predstavljao zakon, ušao je u telegrafski ured odlučnog i tvrdog lica.

Kad ga je činovnik ugledao, skočio je sa stolca kao da je ušao sam davo. Vjerojatno ga

se bojao još odonda kad mu je Ronco utjerao strah u kosti.

– Je li stigao kakav brzojav za mene?

– Da, da, naravno! Odmah! Evo, ovdje je odgovor na vaš upit. Dozvoljavate li jednu opasku, gospodine?

– Da? – upita Ronco. – Vi ste primili odgovor? Onda, je li Cameron Murphy častan čovjek?

– Ja... znate... – počne činovnik mucati – gospodin Murphy nije osuđivan, koliko znam.

Ronco podere omotnicu i počne čitati tekst brzojava koji je stigao iz Santa Fea. Bio je dugačak.

•Pomoćnik saveznog šerifa, Ronco, Horse Spring stop prema našim podacima, bankar Murphy iz Horse Springa nije kažnjavan niti je dosad imao sukob sa zakonom stop ni na jednom službenom mjestu nije poznato da se u Negrito Valleyju treba graditi nasip i dolinu pretvoriti u rezervoar vode stop nigdje nema planova ni dozvole za takav pothvat stop utvrđeno je da se na to ni ne pomošlja, jer je dolina unešena u zemljišne knjige kao farmerska zemlja i dana je na raspolaganje farmerskim obiteljima stop izgradnja nasipa ne dolazi u obzir stop Cameron Murphy nije ovlašten, ponavljam nije ovlašten da protjera farmere i oduzme im zemlju stop dajem

vam nalog da spriječite gradnju nasipa i pomognete doseljenicima stop Neil Hepfinger, savezni šerif, Santa Fe.«

Ronco je pažljivo složio obrazac i spremio ga u džep. Napokon nešto opipljivo protiv Camerona Murphyja! Za spašavanje Negrito Valleyja, je prekasno ali može se uhvatiti ukoštac s beskrupoloznim bankarom.

– Dajte mi obrazac – reče Ronco.

Činovnik prstom pokaže na stol, kamo je već stavio obrazac. Ronco napiše odgovor.

Javljao je da je nasip već gotov i da su farmeri izgubili svoje domove. Na temelju postojećih činjenica uhapsit će Camerona Murphyja.

– Ako odate samo slovo iz ovog odgovora nekome izvan ove sobe, pobrinut ću se da odsjedite iza rešetaka.

Činovnikove su se ruke počele tresti još jače nego maločas.

– Odmah ću ga predati, šerife!

Ronco je čekao dok nije prepoznao odzivni znak iz Santa Fea, a onda se okrene i bez riječi izide.

Usprkos pomanjkanju dokaza o ubojstvu šerifa Carsona, Murphy ima suviše toga na glavi. Sada je najvažnije da sastavi potjeru i krene za njim.

– Znam gdje ću naći ljude voljne da krenu sa mnom – reče poluglasno. – Naseljenici!

Rado će pomoći da se uhvati čovjek koji je uništio njihovu budućnost. Gradani bi se možda dvoumili, ali farmeri kipte od bijesa i mržnje!

Ronco je bio zadovoljan. Naravno, bilo bi bolje da nasip nije dovršen, ali ipak mu preostaje Murphy.

No najprije se htio dobro ispavati. Lobo i on zaslužili su jednu noć poćinka i odmora.

Lobo je saslušao Roncov izvještaj, a onda su krenuli prema svratištu u kojem su unajmili sobe.

Napokon su se oprali i preodjenuli! Čim su legli u čiste postelje, zaspali su kao klade.

U zoru se Lobo prvi probudio i ustao. Ronco je otvorio oči čim je čuo prijatelja kako korača po sobi.

– Odmah poslije zajutarka sakupit ćemo farmere – reče Ronco. – Potjera mora krenuti što prije.

– Obavijestit ću Haileyja. Ljudi ga slušaju, ima velik utjecaj.

Kad je Ronco sišao na zajutrak, Lobo je već sjedio za stolom i jeo.

– Doći će ovamo za desetak minuta.

Pred hotelom se uskoro sakupilo mnoštvo ljudi. Stanovnici Horse Springa promatrali su okupljanje potjere.

Ronco i Lobo izidu na trijem i ugledaju ljutita i odlučna lica farmera.

— Ljudi! — viknu Ronco. — Svi vi ovdje izgubili ste svoje domove. Dobio sam vijest iz Santa Fea da nikada nije izdana dozvola za gradnju brane, niti je predviđeno da se od Nebrito Valleyja načini umjetno jezero. Cameron Murphy sagradio je nasip bez dozvole i time počinio tečak zločin. Zločin je to teži što su brojne obitelji izgubile domove i ostale bez imanja, bez zemlje koja ih je hranila. Osim toga, njega tereti i optužba za ubojstvo, pokušaj ubojstva, zlostavljanje i još mnogo štošta. Podići ću optužnicu protiv Camerona Murphyja.

— Tako je! — viknu Isaac Hailey. — Mitchellovih nigdje nema. Zacijelo su se utopili. Ako je tako, onda taj bandit ima na duši četiri života. Judith i Abel Mitchell imali su dvoje djece!

— Hajdemo po prokletog psa! — viknu jedan Meksikanac.

— Objesit ćemo ga o prvo drvo! — viknu Crnac. — Sve smo izgubili zbog njega. Nađimo ga i objesimo!

— Godinama smo se mučili da iz te zemlje stvorimo plodne pažnjake i oranice. Smrt je pre-dobra za njega — viknu melez.

— Znam nekoliko dobrih stvari kojima me naučila moja indijanska majka. Zažalit će što se uopće rodio!

Ja sam, doduše, miroljubivi čovjek — javio se odjednom

čovjek odjeven u fino gradsko odijelo — ali također smatrao da je taj gospodin Murphy zaslužio vješala. Prije nekoliko godina sam doselio iz Evrope. Mislio sam da se takve stvari ovdje ne događaju. Valja ih odmah suzbijati.

Farmeri su uzbuđeno govorili. I prije su bili ljuti, ali nisu bili sigurni da li je ono što Murphy radi dopušteno ili ne.

Ronco podigne ruku i pričekava da se malo smire.

— Za sve je nadležan zakon! Linča neće biti! Osim toga, Murphy ima novaca. Može se lako dogoditi da prilikom suđenja bude osuđen na novčanu kaznu, odnosno da svima vama nadoknadi štetu koju vam je učinio! Time bi vam olakšao novi početak ljudi! — Ronco se nije dao prekinuti. — Potrebni su mi ljudi za potjeru. Uhapsit ću bankara sâm, s prijateljem Lobom. Tko se dobrovoljno javlja u potjeru za Cameronom Murphyjem?

Svi su farmeri do jednoga podigli ruke. Lica su im bila tvrda i odlučna.

Ronco je govorio riječi zakletve, koju su za njim polako ponavljali. Izgovorivši posljednju riječ pojurili su prema svojim konjima.

Ronco i Lobo krenuli su prema liječnikovoj staji, te osedlali konje. Farmeri su ih okružili nakon nekoliko minuta.

Pomoćnici saveznog šerifa Ronco i Lobo jahali su na čelu skupine. Morat će načiniti veliki luk, kako bi zaobišli jezero koje se u međuvremenu stvorilo i došli do nasipa.

Gradani Horse Springa nisu se pridružili potjeri. Većina ih je i dalje vjerovala da je Cameron Murphy utjecajan i moćan. Ronco je osjetio raspoloženje većine, ali njegova je dužnost bila da u ovaj dio zemlje uvede pravdu i zakon, kako bi doneдавно prezirane rase ljudi dobile ono što po zakonu pripada, a ne da zauvijek budu izloženi samovolji – bijelih građana.

Put od Horse Springa do nasipa otegnuo se, jer su konjanici morali načiniti velik luk kako bi obilazeći novo jezero stigli pod samu branu.

– Misliš li da ćemo iznenaditi Camerona Murphyja i njegove ljude? – zapita Lobo.

– Bilo bi to vrlo dobro, ali ne vjerujem da nije negdje postavio čuvara da motri na sve prilaze brani.

– Prema tome moramo računati s pucnjavom i mrtvima i ranjenima na obje strane.

– Točno, Lobo, to ne možemo izbjeći.

Ronco se nije prevario. Kad je povorka konjanika krenula ravno prema brani, jahači su na vrhu brane ugledali čovjeka s puškom. Znali su da ih je opazio i on je to odmah i potvrdio opalivši iz puške. Još

se nije stišala jeka pucnja, a već se nekoliko ljudi pojavilo na brani. Nije više bilo mogućnosti da se farneri približe i iznenade Murphyja i njegove ljude.

– Zaustavit ćemo se pedeset metara ispod brane – reče Ronco, okrenuvši se prema jahačima koji su ga slijedili. – Razvit ćemo se u lanac usporo s nasipom brane. Razidite se lijevo i desno od mene, tako da Lobo i ja ostanemo u sredini tog lanca.

Polako jašući, Ronco je pažljivo promatrao branu ne bi li negdje ugledao Camerona Murphyja. Nije dugo čekao. Na vrhu brane uspeo se i omraženi bankar u pratnji nekoliko svojih revolveraša.

– Što želiš od mene, prijatelju Indijanaca i ostalih bijednika? – viknuo je Murphy. – Ako se odmah ne zaustaviš, moji će ti ljudi izrešetati konja!

Ronco je zaustavio konja i dao ostalima znak da se zaustave a zatim im je rukom pokazao lijevo i desno od sebe. Ljudi su znali što im je činiti. Nije prošla ni minuta a oni su se već rasporedili u lanac i svi stali okrenuti prema brani.

– Evo, Murphy, stali smo! – viknuo je Ronco. – Nitko od nas ne želi krvoproliće, a mislim da to ne žele ni ljudi oko tebe. Došao sam ti reći da nemaš nikakva dozvole da ovdje gradiš branu. Neil Hepfinger, savezni šerif iz Santa Fea, na-

redio mi je da spriječim gradnju brane. Kako je ona već sagradena, morat ću je srušiti i doseljenim farmerima vratiti njihovu zemlju.

– Dodi ovamo, lajavče, pa ću ti pokazati tko je ovdje gospodar! Dodi, samo dodi! – vikao je razbiješnjeni Cameron Murphy.

Ronco nije odgovorio već je polako sjahao. Ostavio je konja iza sebe i polako, korak po korak, krenuo prema brani. Cijelo je vrijeme netremice motrio Murphyja i svaki njegov pogled. Dogodilo se ono što je Ronco očekivao. Murphy je odjednom povikao:

– Stoj ili ću te...

Nakon tih riječi brzom je kretnjom uzeo pušku iz ruke čovjeka koji je stajao do njega. Digao je pušku, kundak upre o rame i nanišanio.

Roncu je to bilo dovoljno da odmah reagira. U trenu mu je revolver bio u ruci, opalio i već se Ronco bacio u stranu. Tane iz puške pogodio je mjesto na kojemu se čas prije nalazio šerifov pomoćnik.

Murphy je kriknuo, puška mu je ispala a on se uhvatio za lijevo rame. Nitko više nije čekao. Počelo se pucati sa svih strana. Ni branitelji brane ni jahači nisu pažljivo ciljali, tako da je bilo više buke i galame nego pogodenih.

Grupa Murphyjevih radnika koji su hitali prema brani zastali su oklijevajući. Nije im se

baš dalo da ginu za svog poslodavca i za njegov novac. Žestoko se pucalo i nitko od njih nije znao tko će ostati pobjednik. Stajali su tako šutke i čekali što će biti dalje. Nisu dugo čekali. Jedno je tane pogodilo Camerona Murphyja u prsa. On je samrtno kriknuo i strovalio se niz branu. Na njenu je podnožju ostao nepomično ležati. Svi su znali da je s njim svršeno kao što je bilo svršeno i s njegovom branom.

Murphyjevi su se revolveraši zagledali i uskoro nestali s vrha brane, ne čekajući ishod borbe. Pucnjava je malo pomalo stišala i posve zamrla. Doseljeni farmeri urlali su od oduševljenja: pobijedili su mrskog tiranina i dobili svoju zemlju.

Obuzeti valom radosti i oduševljenja, pojurili su na branu i počeli je rušiti, tako da je voda vrlo brzo stala otjecati. Netko je pronašao pijuk, netko lopatu, a neki su i golim rukama čupali kamenje iz nasipa. Jezero je brzo postajalo sve manje i manje.

Ronco i Lobo sporim su koracima prišli lešu omraženog Camerona Murphyja. Zaista je izgledao jadno onako skutren i skvrčen u blatu i mulju.

– Takvi ljudi često ovako završavaju. Gledajući takvog jadnika, mnogi bi silnici mogli štošta naučiti – reče Ronco zamišljeno.

– Otimao je drugima zemlju, a sada je pun zemlje – doda Lobo i pođe prema radničkim kolibama.

Na pol puta se zaustavio i zagledao u hrpu kamenja i zemlje.

– Što to gledaš? – zapita ga Ronco kad mu se približio.

– Ta gomila mi izgleda nekako neobično. Kao da je to netko s nekom neobičnom namjerom nabacio ovamo. Zašto? – pitao se Lobo.

– Hajde da vidimo što je to! – reče Ronco i stade se ogledavati. – Da nađemo koju lopatu ili pijuk?

Uskoro su njih dvojica otkopavala i odbacivala zemlju i kamenje. Nisu dugo radili. Pod tom gomilom pronašli su leš, leš Delana Trevora.

– Eto, to je bio Murphyjev prijatelj i ortak. Kad mu više nije trebao, na ovaj ga se način oslobodio. Ni ubojica nije božje prošao – reče Ronco i krene dalje.

Uskoro su ih opkolili razdragani farmeri, radosno se rukujući s Roncom i njegovim indijanskim prijateljem.

– Zahvaljujemo vam, dragi prijatelji! Da nije bilo vas, nikada ne bismo dobili svoju zemlju – govorili su ljudi.

– Ne zahvaljujte, prijatelji – odgovorio je Ronco. – Mi smo samo obavili svoju duž-

nost. Zahvaljujte pravdi i zakonu. Da nije zakona i onih koji ih provode, nikada ne bi zajedno mogli živjeti ljudi različitih rasa i narodnosti.

Tražeci naokolo, Ronco i Lobo otkrili su da nigdje nema ni farmerskog pravnog zastupnika, advokata Huntera Godfreyja.

– I taj je štakor pobjegao čim je naslutio da će brod potonuti – nasmijao se Ronco.

– Pobjegli su i šerifovi ubojice – reče Lobo.

– Da, pobjegli su, ali ja se nadam da neće daleko. Sad je naša briga da nekako saznamo imena tih zlikovaca i obavijestimo šerifa u Santa Feu. Vjerujem da ćemo naći bar nekoga tko je nešto vidio ili čuo.

Nakon nekoliko dana Ronco i Lobo znali su imena trojice revolveraša koji su bili sudionici u ubojstvu gradskog šerifa. Jedan ih je radnik gledao iz duboke sjene i prepoznao ih, ali je o tome šutio sve dok nije bio siguran da mu se Murphy više ne može osvetiti. Ronco je odmah poslao brzojav u Santa Fe, kako bi tamošnji šerif mogao napisati potjernicu za ubojicama.

Obavivši sve svoje poslove, Ronco i Lobo napustiše Horse Spring i krenuše putem prema novim pustolovinama i novim borbama protiv nasilja i nepravde.

Dorothy M. Johnson

RATNA KOŠULJA

Bije Wilcox se nalakti na prevrnutu deblo i zagleda u Francisa Masona koji je nervozno trčkarao razmještajući donesene stvari. Brutalan i tvrdoglav, izdržljiv poput najžilavijega indijanskog konja, masne kose i neuredne prljavo-žučkaste brade, Bije Wilcox je bio čovjek koji je već četrdeset godina lutao tim krajem u kojem nitko tko bi krenuo u lov za pustolovinama ne bi dugo poživio.

Okrenuo se u pravcu kojim su došli, prema vojnoj tvrđavi udaljenoj dva dana jačanja na sjever. Zasad je u preriji sve bilo mirno, iako otud lako može naići opasnost dozna li major da Mason traži Šajene i da je s njima ugovorio sastanak. Ali pogibelj može doći i s juga, gdje je — odnosno, bar je bio prije tjedan dana — Šajenski logor.

Pomalo prezirno pogleda čovjeka koji ga je unajmio, Francisa Masona iz Philadelphije. Ipak, morao je priznati

da je taj žutokljunac smion, a i pun novca. Već dvije godine taj građanin s Istoka traži izgubljenoga brata u svim trgovačkim postajama i garnizonima uz granicu.

Mason se neprestano vrzao oko gunja na kojem su bili složeni pokloni i premetao karabine, crveno platno, staklene kuglice i noževe, nastojeći da ih što ljepše poreda.

— Rekao je da će doći ovamo, je li? — upita Mason.

— Nije rekao da će doći — progunda Bije. — Spomenuo je samo to da će možda jednom netko doći. Ako uistinu dode, dovest će prevodioca jer ne govori engleski.

— Pa ti govoriš šajenski! — reče Mason. — Što će mu onda prevodilac?

— Zašto bi mi vjerovao? Ja sam bijelac — slegne Bije ramenima.

— Otkud da je baš on moj brat Charles? — u nevjerici će Mason. — Charles je bio obrazovan, pisao je i pjesme. U onoj

su zelenoj knjizi na gunju pjesme koje je ostavio, a mi smo ih zatim objavili.

— Nikada ti nisam obećao da ću dovesti baš Charlesa na ovaj sastanak — podsjeti ga Wilcox. — Čovjek s kojim sam razgovarao šajenski je ratni poglavica.

»Možda ću ti jednom reći što je taj čovjek bio kad sam ga upoznao prije trideset godina«, pomisli Bije, a onda se zagleda u nedaleki pjeskoviti brežuljak. Već je optrije po letu ptica znao da je netko iza uzvisine, a po tankom stupu dima prepoznao je obrednu vatru i zaključio da šajenski ratni poglavica tamo zaziva u pomoć duhove.

— Biljeg o kojem si govorio tom. je Indijancu na obrazu. Veliki biljeg kao otisak ljudskoga dlana. Koliko takvih ljudi može biti na svijetu? — promrmlja Francis Mason.

»Samo jedan«, pomisli Bije Wilcox i nastavi glasno:

— Indijanci se premazuju bojama, to znaš. Ta crvena ruka je njegova amajlija. Indijanc ode u planinu i izglednjuje se dok mu se ne ukaže sveta vizija ili trpi muke na stupu dok u polusvijesti ne ugleda svoju buduću amajliju. Uostalom, ja sam ti samo obećao da ću odnijeti poruku tom Šajenu sa crvenim dlanom na obrazu i obećati mu poklone bude li htio doći ovamo na sastanak. On mnogo riskira kad odlazi toliko daleko bez ratničke prat-

nje, ali ipak mi nije dopustio da te dovedem u blizinu njihova naselja. Poglavica štiti svoj narod.

Bije se pribojavao da bi major mogao povesti odred vojnika iz tvrđave i iskoristiti priliku da zarobi Indijanca. Vojska je mnogo godina pokušavala da ga se dočepa i primora da potpiše mirovni ugovor, ali on je uvijek jednako uzvraćao — slanjem strelice na čijem je vršku bilo skorene krvi. Vojska ga je još tražila, ali više ne zato da pregovara s njim o miru.

Iza brežuljka se više nije dizao dim. Bije se opusti i pripremi za skori susret, uživajući u tome što mu sunce grije ukočene zglobove.

— On će doći — reče — čim su mu obećane puške i municija. Konji služe samo za pokazivanje, a ostali darovi za ukrašavanje.

Bije pogleda stvari na gunju. Lukavac iz Philadelphije podsjećao ga je na pauka koji pažljivo plete mrežu. Da li je uistinu slučajno što na šajenskom riječ »vêho« označava i pauka i bijelca?

Kao da je čitao Bijeove misli, Mason reče:

— Kao što sam ti kazao, dat ću tisuću dolara onome tko mi dovede brata.

Bije progunda nešto nerazgovijetno. Mreža je bila majstorski ispletena da primami čovjeka i ošamuti ga neko vri-

jeme. Onaj tko je poput njega cijeli vijek proveo u planinama nije nikad razmišljao o udobnostima, osim kad bi mu se stjecajem okolnosti pružila prilika da u njima uživa. Ali što činiti jednoga dana kad ga trgovanje krznom prestane zanimati, kad ga snaga izda, kad stari ožiljci zapeku a nekad gipki prsti počnu se kočiti? Ni vojska nije na svoju civilnu platnu listu uzimala izviđače isuviše kostobolne a da bi mogli cijeli dan provesti na konju i lovce koji su donosili premalo mesa. No čovjek s tisuću dolara u džepu, vješt u trgovanju s Indijancima i znalac njihova jezika i običaja, taj može... Bije je već u mislima vidio skladište krzna koje bi takav čovjek mogao sagraditi.

Mason se uznemiri i počne sve češće pogledavati u pravcu kojim su došli.

— Neprestano gledam — smiri ga Wilcox. — Odatle nitko ne dolazi, ali će se za pet minuta netko pojaviti iza onoga brežuljka. Sjedni i vladaj se kao da te to nimalo ne zanima — nakon kraće stanke doda: — Evo dvojice crvenih! — i opali u zrak, krenuvši im u susret. Dovikivao je na šajenskom: — Dobro došli, prijatelji! Dobro došli!

Taj pozdravni pucanj, stari znak mira, postao je zapravo besmislen. Kad je Bije Wilcox bio mlad kad su puške bile Hawkenove kremenjače, poz-

dravni pucanj bi ih ispraznio i to bi pokazivalo vlasnikove prijateljske namjere i dobru volju. Sada je Bije nosio henrijevku u čijem je magazinu ostalo još pet naboja. Pozdrav je zapravo bio lažan.

Sve je to bilo nepouzđano, ali se isplatilo riskirati. Mason mu je platio da upriliči taj susret, a platit će mu još tisuću kad objavi: »Evo, to je čovjek kojega tražiš!« Usput će doznati i rješenje zagonetke koja ga je mučila trideset godina: zašto je čovjek poput Caina došao na Zapad i postao Indijanac?

Dvojica jahača pozdravila su ga izdaleka. Jedan je bio okretan, mlad Šajen, gotovo nag, jer još nije stekao dovoljno ratne slave da obuče ratničku odoru, a s njim je bio čvrst postariji čovjek koji je nosio gotovo sva bojna odličja što ih ratnik može osvojiti.

— To je Sveti Biljeg — oglasi se Bije — a mlađi je njegov treći sin Gospodar Konja. On će prevoditi.

Mason se nije sjetio da upita kako je mlađić mogao naučiti engleski ako nikad nije živio među bijelcima.

Gledajući gordog mlađića i dostojanstvenog ratnika, Bije osjeti zavist. »Da sam zadržao ženu — onu iz plemena Šošona, one dvije iz plemena Hunkpapan, onu iz plemena Vrana koju sam zvao Sally ili kakar onu Ree čija me brblja-

vost gotovo dotukla – da sam bar jednu od njih zadržao duže od jedne zime, imao bih svoje momke da mi donose hranu. Tada mi ne bi trebao novac ovoga bijelog pauka s Istoka. Ali sve sam ih poslao natrag, a s njima su otišli i sinovi, ako sam kojeg i začeo. Tko zna koliko visokih mladih mješanaca, s polovicom bjelačke krvi, sada živi u indijanskim šatorima. Ali nisam mogao ostati s njima, nisam se mogao pretvoriti u Indijanca. Zaboga, pa ja sam bijelac! Pa i ja sam pauk, vešto! Škrto se nasmiješi gledajući poglavicu ravno u oči i mrzeći ga zbog sinova koje je imao.

Poglavičina kosa je bila spletena u dvije pletenice ovijene vidrinom kožom, a na izboranom obrazu jasno mu se uočavao biljeg, veliki crveni dlan. Na ušnim resicama visile su mu svjetlucave srebrne pločice.

Na sebi je imao znakove hrabrosti koju je dokazao u mnogim okršajima, odjeću koja se može steći samo besprimjernom neustrašivošću i krvlju. Njegova je vrijednost bila toliko provjerena da nije trebalo da nosi orlovo pero u kosi. Dovoljna je bila ratna košulja od jelenske kože, opšivena ljudskim vlasima.

Francis Mason iskorači prema došljacima i sav uzbuđen zausti da nešto kaže, ali ga Bije Wilcox opomene:

– Ja ću govoriti. Ovo na njemu njegova je bojna oprema.

Bije progovori sjeckajući riječi na oštre grlene slogove šajenskog jezika i prateći se uobičajenim kretnjama i mimikom. Čovjek sa crvenim biljegom na obrazu nešto mu kratko uzvрати. Bije objasni Masonu:

– Kaže da se ne može dugo zadržavati. Slučajno je prošao ovim putem.

Zatim opet progovori indijanski laskajući i pokazajući prema poklonima na gunju.

Stari ratnik pritjera konja, pogleda stvari i sjaše. »Sada si kao bubica, ha?« pomisli Bije pun zlobna zadovoljstva što Indijanac pomalo šepa. »Ali zato imaš sinove da umjesto tebe idu u lov i ženu da ti ispeče ono što oni ulove.«

Mladi Indijanac sputa konje i pride im uzdignute glave, pažljivo gledajući na sve strane i ne ispuštajući pušku iz ruku. Na okovu kundaka nedostajao je komad koji je bio zamijenjen uštavljenom kožom.

Bije reče:

– Ovaj čovjek je Francis Mason. Hoćeš li pušiti s nama?

Mladić prevede:

– On pristaje.

Bije izvadi glinenu lulu iz bisaga, napuni je i pripali uz odgovarajuću ceremoniju. Odlanulo mu je kad su završili obred, jer se cijelo vrijeme užasavao gledajući nespretnog Masona.

– Sada možeš govoriti – reče mu.

Mason je netremice gledao starog Indijanca, a onda se obratio mladem, potpuno uvjeren u točnost onoga što poručuje:

– Reci mu da sam ja njegov brat Francis.

Bije se zgrane, a mladić hitro prevede i još hitrije prenese odgovor:

– On te ne poznaje. Ne zna što misliš. Njegova braća su Šajeni.

– Biljeg! – vrisne Mason. – Prepoznam ga po crvenom biljegu na obrazu.

Kad je mladić i to preveo, starac se upusti u poduži govor, koji njegov sin prevodeći sažme:

– Veliki vrač koji je stvorio svijet dao mu je taj biljeg da ga nitko ne uzmogne ubiti. On ne zna zašto si htio da se susretneš s njim. Želi da odeš i pustiš ga na miru.

Mason očajnički poviče: – Reci mu da je otac umro. Želimo da se vrati kući.

– On ne može tugovati s tobom jer ne poznaje tvoga oca. Nema potrebe da ide ičijoj kući jer je njegov dom ovdje gdje sjedimo i još dalje nego što dopire tvoj pogled. Njegova kuća je ondje gdje dom Šajeni, u svojim šatorima.

Stari ratnik se pokrene kao da će ustati. Bije pomisli: »Ne, samo to ne! Još treba otkriti dvije tajne: zašto si došao

ovamo, stari moj, to mi nisi rekao one zime kad smo zajedno postavljali stupice, i zašto si se pretvorio u Indijanca, u ono što ja nikad nisam mogao postati?«

Mason je suznih očiju gledao u starog ratnika ne stideći se svoga plača. Naposljetku se prisili da postupi mudrije, pa uljudno upita:

– Da li će moj brat, poglavica Šajena, saslušati što mu imam reći?

– On će slušati. Žao mu je što si izgubio brata.

– Prije mnogo godina – počne Mason – u jednom dvoboju je ubijen čovjek...

Bije mu upadne u riječ: – Ne tako izravno! Dvoboj je teška riječ. Pripovijedaj opisno!

Bije je uživao misleći da je došao trenutak da dozna sve o čovjeku s biljegom koji je sam sebi nadjenao ime Kain.

Mason pokuša ponovo:

– Nekoć su se dvojica mladića posvadila. Jedan sam bio ja, a drugog su zvali Cawshorne. Dogovorili smo se da ćemo se boriti i tako dokazati tko ima pravo. Jedne smo zore iz revolvera pucali jedan u drugoga. Pokraj mene je stajao moj polubrat Charles. Pogodio sam čovjeka imenom Cawshorne i on je umro.

Poglavica upita:

– Da li je i uz čovjeka koji je umro netko stajao ili je on bio sam?

I on je imao prijatelja, a tu je bilo i liječnik... vrač. Postajala su drevna pravila kojih se trebalo pridržavati u takvim slučajevima. Mi smo poštovali pravila.

Mladić prevede očev odgovor:

— On ne razumije to što čine bijeli ljudi. Da li je čovjek koji je umro bio iz neprijateljskog plemena?

Mason reče gušeći se:

— On je bio moj prijatelj sve dok se nismo posvadili.

Gospodar Konja nadmoćno rastumači:

— Čovjeka koji ubije suplemenika Šajeni istjeraju iz plemena zato što je počinio zločin. Moj otac to ne može razumjeti.

Mason je gotovo zavapio:

— Da, to je bio zločin. Vladali smo se po običaju koji je bio protiv zakona. Moj otac je tada rekao da netko mora biti... istjeran iz plemena — zastane da bi polije nekoliko trenutaka nastavio smirenijim glasom: — Onda je prognao Charlesa. Dao mu je novac za put i rekao neka se više ne vrati.

— Ali mladić koji je bio prognan, tvoj brat, nikoga nije ubio.

— On nije učinio ništa pogrešno, osim što je bio pokraj mene za vrijeme borbe.

— Zašto je onda otišao?

Mason je oklijevao.

— Shvatio je da ga nitko ne želi. To ga je zaboljelo. Sigurno

nas mrzi zbog onoga što smo mu učinili.

Stari ratnik se zamisli, pa reče, a Gospodar Konja prevede:

— Moj otac želi znati da li si ti pokušao zadržati svoga brata.

— Nisam znao da on odlazi. Otac me zaključao u moju sobu... u moj šator. Ništa nisam znao dok Charles nije otišao — opet se zagrcne. — Mogao sam tada poći za njim, mogao sam saznati kamo je otišao, ali...bojao sam se oca.

— Loše je kad se čovjek boji, ali razgovor o tome pročišćava srce — prevede mladić poglavičine riječi. — Moj otac to ne razumije. Kod Šajena sin se ne boji oca. On se čudi što je tvoj otac jednoga sina volio više od drugoga.

— To je bilo zato — Masonov glas je postao gotovo nečujan — što je moj brat od rođenja imao na obrazu biljeg. To ga je činilo drugačijim od ostalih ljudi. Imao je biljeg poput crvenog dlana, poput znaka na licu mog brata, ratnog poglavice Šajena.

Indijanac i Mason pogledaju jedan drugog ravno u oči.

Bije Wilcox je proučavao poglavičino lice i istraživao što su na njemu urezale godine koje su minule od davne zime kad su zajedno postavljali stupice. Dostojanstvo i samosvijest čitali su se iz svake crte. Čvrsta i malo uzdignuta brada

odavala je odlučnost, a široka, ravna usta izdržljivost. Znao je kako je stari ratnik stekao sva odličja kojima se kitio – ruke indijanskih žena utkale su obojene dikobrazove bodlje, ušile svjetlucave perle i uštavile meku jelensku kožu za košulju. Vrač je pjevao i zazivao duhove dok su žene u šavove poglavičine košulje umetale pramenove kose, a kosa je bila od neprijatelja usmrćenih na bojnopolju rukom Svetoga Biljega.

„I ja sam nekada skidao skalpove, ali nikada nisam išao tako daleko da pušim vlasi i plešem po njima“, prisjeti se Bije Wilcox.

Gospodar Konja je dalje prevodio:

– On ne razumije kako otac može otjerati sina. On to ne bi učinio nijednom svom sinu. Hoće da ti ispriča svoju priču. Evo te priče. Prije tri godine Šajeni su se sukobili s bijelim vojnicima. Pet vojnika bilo je ubijeno i ostali su opkolili šajensko naselje. Bijeli poglavica je rekao da će pucati u šatore i poubijati žene i djecu ako mu ne predamo pet svojih ljudi da ih kazni.

– Šajeni koji su ubili bijele vojnike nisu više bili u logoru, ali je pet drugih ratnika ipak pošlo u tvrđavu. Tamo su ih bijeli vojnici ubili. Moj najstariji brat je toga dana umro, ali ne zato što ga moj otac više nije želio, nego zato što je moj brat

bio hrabar, što se nije bojao umrijeti za svoj narod.

Francis Mason promrmlja:

– Moj otac je bio okrutan. Bojao sam ga se i stidim se toga. To je sve što mogu reći.

Naposlijetku Bije Wilcox prekinje podužu tišinu kazavši na engleskom:

– Mason me zamolio da mu pomognem naći čovjeka sa crvenim biljgom. Zbog toga sam pošao Šajenima. Poznao sam hrabrog ratnika kojeg zovu Sveti Biljeg.

Gospodar Konja prevede:

– Moj otac te poznaje, ali on nikada nije vidio bijelog čovjeka sa svetim biljgom na obrazu. Možda je taj bijeli čovjek mrtav.

Bije pogleda prema brežuljku, ali ne opazi nikakvih znakova opasnosti. Uočio je da otac i sin gledaju u suprotnom smjeru, također pazeći da tko ne naiđe. Doduše, zajedno su popušili lulu, ali to je u tim vremenima značilo samo primirje, a ne i mir.

Tada Bije reče:

– Sada ću ja ispričati nešto što se dogodilo davno. Ratni poglavica Šajena sjeća se doba kad nije bilo ovoliko bijelih ljudi. Tada sam bio mlad i bio sam traper. Borio sam se protiv nekoliko Indijanaca i sve izgubio – konje, krzna i pušku.

Mladi Indijanac reče:

– Moj otac misli da si tada pobijedio neprijatelje.

Bije se sumorno nasmiješi.

— Pobijedio sam četvoricu prije nego što sam pobjegao. Ogladnio sam, a čovjek se ne može hraniti skalpovima ili srdžbom. Poslije mnogo dana stigao sam u neki gradić, ali nisam imao čime trgovati. Trebali su mi konji, stupice, gurnjevi, puška, oprema... Susreo sam mladoga bijelog čovjeka koji mi je sve to dao. Na obrazu je imao biljeg poput dlana, a rekao mi je da se zove Cain.

Francis Mason zaprepašteno pogleda Bije, ali se uspije suzdržati da ništa ne kaže.

— Cain nije mnogo govorio. Stigao je uz rijeku s nekim tra-perima tražeći nešto, ali nikada mi nije rekao što. Naučio je ubijati bizone lukom i strijelom. Imao je dobru pušku »mantonicu«, pa nitko nije mogao razumjeti zašto se služi lukom i strijelom. Razgovarao je s Indijancima u gradiću i naučio neke njihove riječi.

Dok je mladić prevodio, Bije upadne u oči da poglavica i ne pokušava sakriti pušku koju je držao na koljenima. Oštećeni magazin bio je učvršćen bakrenom žicom, ali se ipak vidjela Mantonova oznaka.

— Cijelu sezonu smo postavljali stupice — nastavi Bije. — On je htio da nauči kako se može preživjeti u šumi.

Kad je to bilo prevedeno, stari ratnik se nasmije, a njegov sin reče:

— On kaže da je to šala. Nitko ne mora učiti takve stvari. Svatko zna kako se može preživjeti u šumi i u planini.

— Za toga mladića to nije bila šala. Zajedno smo namještali stupice, glodali smo i te kako ozebli ili ogladnjeli, a nerijetko smo glodali bizonska rebra. Jednom smo se borili s Vranama, jednom sa Šošonima, a dva puta su nas progonili Crnonogi. Moj prijatelj Cain često je nešto zapisivao u knjižicu koju je nosio u nje-drinu.

»Pisao je pjesme, ali još nije vrijeme da to kažem«, pomisli Bije Wilcox. »Naprijed, staro momče, priznaj da si mu brat!«

Bije nipošto nije namjeravao izdati poglavicu. Htio je samo da obojica trijumfiraju — on kojemu je trebalo tisuću dolara i čovjek koji je bio Charles Mason dok ga otac nije izbacio iz kuće. »Sada je vrijeme da se vratiš kući, upravo ovakav, kose upletene u pletenice i s ukrasima koji ti okružuju lice«, mislio je Bije Wilcox. »Neka vide što si postao! Sada je prilika da dokažeš kako ti je uspjelo ono što uspijeva samo rijetkim ljudima. Vрати se i budi opet Charles Mason, nakon trideset godina! Tvoja žena je stara, tvoji sinovi će se brinuti o njoj. Vрати se!«

— Jahali smo prema jugu da bismo došli do kakvog izvora — nastavi Bije svoju pripovi-

jest. – U koljenu mi je bila strelica Crnonogih i Cain ju je nožem izvadio, ali se rana upalila. Više nisam mogao jahati, a progonili su nas Indijanci.

– Cain je bio hrabar čovjek. Pred nama je bilo neko indijansko selo. On nije znao tko u njemu živi, ali je otišao tamo i donio mi lijek. Poslije četiri dana opet mi je bilo dobro i mogao sam jahati.

Uto Francis Mason krikne:

– Zaboga, što je bilo s tim bijelcem?

– Ne prekidaј me! – zlovoljno progunda Bije. – Indijanci to smatraju dokazom lošeg odgoja – opet pogleda dvojicu sugovornika i nastavi: – Ne znam što se dogodilo mladiću koji se nazvao Cain. Ne znam ni kakvi su to Indijanci bili. Bio sam poluonesviješten, tresla me groznica, a kad sam se oporavio, bio sam sâm s konjima i svežnjevima krzna.

„Sada mogu malo i lagati, a poslije će se lako doznati istina“, pomisli Bije Wilcox. Cain je, naime, tada rekao: „Više neću ići s tobom, Bije. Našao sam ono što sam tražio, našao sam svoj narod.“

Prije rastanka, prisjećao se Bije, Cain je spalio svoju knjižicu u koju je zapisivao pjesme.

– Ako je moj bijeli prijatelj mrtav, srce mi je tužno. Bio je hrabar čovjek – reče Bije.

Mladić prevede očev odgovor:

– Moj otac kaže da se on rodio kao Šajen.

Francis Mason se ukočio, ali je i dalje šutio.

– Njegov otac se zvao Veliki Bik, a majka Ona Koja Pjeva.

„Veliki Bik! Onaj koji je tada oplakivao svoga sina. Sada napokon znam tko je usvojio Caina“, mislio je Bije Wilcox.

– Moj otac Sveti Biljeg kaže da se rodio u šatoru Šajena, a Veliki Bik i Ona Koja Pjeva bili su sretni zbog toga i voljeli su ga zato što im je sin i što ima znak na obrazu. To je bio dobar znak i značio je da ga nijedan neprijatelj neće moći ubiti.

Poglavica ustane, a njegov sin reče:

– On će vam nešto kazati.

Melodičnim glasom, uz dostojanstvene kretnje pravoga indijanskog govornika, poglavica je govorio, a Gospodar Konja prevodio:

– Kad sam bio mlad, bio sam sebičan. Uvijek sam htio samo ono što je meni trebalo, a nije me zanimalo dobro drugih ljudi. Pošao sam u rat i zarobio osam konja. Želio sam da imam ženu. Želio sam djevojku kojoj je ime bilo Travka i sve sam zarobljene konje poslao na dar njenu bratu Uspravnom, ali on ih nije htio primiti.

„Bojao se da nećeš ostati s plemenom. Nije vjerovao bijelom čovjeku, a Šajeni su pažljivi prema svojim ženama“, mislio je Bije Wilcox.

— Odlučio sam da se dam privezati za sveti stup u vračevu šatoru, kako bih možda stekao djevojku. Veliki Bik me podučavao jer je želio da postignem ono do čega mi je stalo. Četiri dana nisam ni jeo ni pio. Samo sam molio i pjevao svete pjesme, a onda mi je Veliki Bik nožem zarezao kožu na prsima provukao remen i privezao ga za stup. Plesao sam i natezao remen, ali nisam mogao otrgnuti svoju kožu.

Mason se zagrcne.

— Molio sam se duhovima da mi daju snagu. Bio sam privezan za stup gotovo do sumraka, a onda mi se ukazala slika crvenoga dlana. Znao sam da je to dobar znak i da su mi bogovi poslali amajliju. Cijelo to vrijeme moj narod mi je donosio darove i vješao ih na remen kojim sam bio privezan, da ga tako oteža i pomogne mi da prekinem kožu. Moja majka Ona Koja Pjeva okvačila je o remen izvezeni pokrivač a njezine sestre vješale su druge teške stvari. Srce mi je postalo snažno kad sam vidio koliko one daju da bih ja stekao slobodu. Trgnuo sam se još jače, ali koža je bila čvrsta i nije pucala. Tada je u šator ušla Travka, djevojka kojom sam se želio oženiti. Ovjesila je o remen težak kotao. U tom trenutku znao sam da i ona mene želi i da će njezin otac primiti konje. Osjetio sam veliko srce

svog naroda Šajena. Postao sam snažan. Trgnuo sam se svom snagom i onesvijestio, ali su me ruke Velikoga Bika prihvatile i spriječile da padnem. Bio sam ponovo rođen. Otad više nisam bio sebičan. Pokušavao sam uvijek pomoći svom narodu. Sada sam star, ali još nosim ratnu košulju. To je teško breme. Ipak, neću je svući dok budem živ.

Ponovo je sjeo pokraj vatre.

Francis Mason nepomično je sjedio zgrčenih šaka i s divljenjem i s užasom gledao je poglavicu Šajena. Bije je bio zgranut. Znao je da Indijanci moraju izdržati obredno mučenje, ali nije znao da ga je izdržao i jedan bijelac. Francis Mason reče slabašnim glasom:

— Zahvaljujem svom bratu šajenskom ratniku za priču koju mi je ispričovijedao. Želio bih da moj brat pode sa mnom kući.

U njegovu glasu više nije bilo ni nade ni samopouzdanja. Ostala je još samo tvrdoglavost.

Gospodar Konja prevede:

— Sveti Biljeg zahvaljuje svom bijelom bratu, ali on ne može poći s njim. To je preda-
lek put, a on se mora brinuti o svom narodu. Šajeni imaju neprijatelja i ponekad gladuju zato što je teško pronaći krda bizona. Moj otac misli da je mladić koji se zvao Cain odavno mrtav.

Francis Mason šutke sagne glavu. Zatim pogleda svoga pratioca očekujući upute za svršetak razgovora, ali Bije je mirno čekao. O tome će odlučiti Sveti Biljeg zato što je on najugledniji i ima najviše odličja među njima.

Poglavica je znao što se od njega očekuje, pa Gospodar Konja prenese njegove riječi:

– Moj otac kaže da će sada pogledati poklone bijelih ljudi koji su mu doneseni zato što je prešao toliki put da bi s njima razgovarao.

Sjedokosi Šajen odmjerenim korakom pride rasprostrtim stvarima, uzme tri Sharpova karabina i preda ih sinu pošto je pažljivo pregledao i pribor – barut, olovo, udarne kapsle, čahure i noževe. Oprezno je uzeo britvu i vidljivo uzbuđen prešao palcem preko oštrice. Porezao se, a onda hitro gurnuo prst u usta i počeo ga sisati poput zbunjena djeteta.

– To je moj poklon mom šajenskom bratu – reče Bije.

– Kad na muškarčevu licu porastu dalke, on ih mora iščupati – odgovori Sveti Biljeg.

– Indijanci nemaju mnogo dlaka na licu – podsjeti ga Bije.

– Ja sam se rodio kao Šajen tek kad sam bio privezan za sveti stup.

Mason ih u tom trenutku sumnjičavo pogleda jer su razgovarali na šajenskom, pa Bije Wilcox nastavi engleski:

– Ova tri vrijedna konja Masonov su poklon.

Poglavica se pažljivo zagleda u konje, pa namigne u znak pristanka. Zatim je dodao sinu još neke stvari s gunja – pojas od crvenog platna, vrećice pune šarenih staklenih kuglica, ogledala, šila i debele igle za šivanje kože.

To je za Travku, ženu Svetog Biljega, ako joj on to želi odnijeti – reče Bije Wilcox.

Na gunju više nije ostalo ništa osim predmeta koji su bili klopka, osim mreže koju je ispleo bijeli pauk iz Philadelphije.

„Sada je trenutak odluke“, pomisli Bije. „I mene je otac istukao i otjerao, ali ne onako kako je to učinio tvoj. Sada reci istinu Francisu Masonu! Svejedno je tko će to reći, ti ili ja, zaslužiti ću tisuću dolara, a ti ćeš dobiti veličanstvenu zadovoljštinu!“

Promatrao je čovjeka u šajenskoj ratnoj košulji. Živci Francis Masona bili su napeti poput struna. Sveti Biljeg se napokon sagne i dohvati zlatni medaljon. („Ovo je portret Charlesove majke“, rekao je Francis kad ga je stavljao na gunj.)

Ratnik pusti da se medaljon smiri na zlatnom lančiću, pa se zagleda u sliku nasmiješene bijele žene, odavno mrtve. Ali lice mu je ostalo nepomično.

„Koliko se još misli poigravati s tim zbunjenim Franci-

som? pomisli Bije Wilcox.
»Ah, to beskrajno strpljenje i
profinjena okrutnost Indijanca
koji nekoga mrzi!«

Poglavica preda medaljon
svom sinu, a Bijen se učini da
mu je u tom trenutku na licu
zaiskrilo nešto nježno. Među-
tim, ratnik tada šutke uzme ve-
liki srebrni sat s lančićem i
zagleda se u njega s nevinim
divljenjem. Čuvši kako kuca,
prisloni ga na uho, a onda lju-
tito viknuvši baci ga što je da-
lje mogao.

Mason suspregne dah.

Sveti Biljeg je nešto rekao, a
njegov sin prevede:

– On kaže da je to djelo zlih
duhova, jer inače ne bi govor-
ilo. Samo žive stvari i duhovi
govore. Ne želi imati posla sa
čarolijama bijelih ljudi.

Poglavica je mrgodno gledao
Masona a onda mu okrenuo
leđa.

Dotad je dva puta izmakao
paukovoju mrežu, ali je na gunju
ostala još jedna stvar – zelena
knjižica. Pažljivo je uzme nez-
grapnim prstima naviklim na
nož i luk. Bije je jedva disao
dok je poglavica pažljivo prou-
čavao knjižicu. Udaljio bi je, pa
sasvim primakao očima, okre-
tao na sve strane prelistavao i
polako razgledavao kao da mu
je u rukama kakav dragocjen
predmet.

»Zar ne vidiš na koricama
zlatnim slovima otisnuto ime
Charlesa Masona?!« zavapi u
sebi Bije.

Paukova mreža zadrhti, ali
plijen izmakne. Bije razoča-
rano shvati da su Indijančeve
oči ostale slijepe pred zlatotis-
kom bijelčeva imena. Poglavi-
čin ponos bio je isuviše sna-
žan. Izdržao je kušnju u vra-
čevu šatoru kad je bio prive-
zan za stup, srca svih supleme-
nika kucala su zajedno s njego-
vim i pomogla mu da se oslo-
bodi, da se ponovo rodi. Za-
jedno sa svojim narodom gla-
dovao je i krvario u bitkama,
ali i iz rana koje je sam sebi
zadavao da bi pridobio dobre
duhove. Izdržao je sve kušnje,
pa sada može izdržati i bez
knjige koju bi bijelac i te kako
cijenio.

Indijanac doda knjigu pje-
sama Charlesa Masona nje-
govu bratu Francisu, govoreći
uljudno na šajenskom jeziku:

– Možda su to amajlije za
bijele ljude, ali ja ih ne razumi-
jem. To nije za moj narod.

Bije je gotovo zaurlo, ali se
svladao.

Kad je Gospodar Konja um-
otao primljene darove u gunj i
privezao svežanj za sedlo jed-
nog konja, stari ratnik još jed-
nom progovori:

– Ne razumijem bijele ljude
i više ih ne želim vidjeti. Oni
ubijaju bizone, pa moj narod
gladuje. Oni ubijaju naše
mlade ratnike, pa naše žene
tuguju u šatorima. Naša djeca
nemaju očeva da im donose
meso. Više ne želim gledati bi-
jele ljude i dok budem živ, ubi-

jat ću ih gdje god stignem. Bijelac Mason se može vratiti svom domu i oplakivati brata. Ja sam rođen kao Šajen, moj otac je bio Veliki Bik, a majka Ona Koja Pjeva. Išao sam u rat mnogo puta. Znao sam se naoružati samo kopljem da pokažem kako se ne bojim smrti, ali sada idem u rat s puškama zato što se bojim da će moj narod izumrijeti – stari ratnik se lagano njihao, vlasi u šavovima njegove ratne košulje treperile su, a sunce je crvenidlan na njegovu obrazu i ožiljke od žrtvenih zasjekotina na rukama činilo još izraženijima. – Nosim ratnu košulju. To je teško breme, jer čovjek koji je ima uvijek mora biti prvi u napadu, a posljednji u povlačenju. On se mora brinuti o svom narodu i dati mu sve što treba. Nikada se ne smije naljutiti ako ga netko od njegovih suplemenika uvrijedi. Jedan čovjek mi je ukrao dva konja, ali oprostio sam mu i dao još jednog. Ja čuvam mir među ljudima. Volio bih da mogu svući ratnu košulju, no potreban sam svom narodu. Nosit ću je dok budem mogao.

Kad je Gospodar Konja završio prevođenje, poglavica reče:

– Sad ćemo otići.

Tada, na svačije iznenađenje, iako pomalo nevješto poput Indijanca koji se trudi da oponaša bijelce, poglavica stegne ruku Masonu i Wilcoxu, rekavši svakom od njih na šajenskom:

– Zbogom, moj brate!

»Pružio sam mu priliku i nije je htio prihvatiti«, razmišljao je Bijer promatrajući Indijanca dok se udaljavao. »Još ga mogu pozvati da se vrati. Treba samo da kažem: ovo je taj čovjek! Zaradio bih tisuću dolara.«

Gledao je kako poglavica i njegov sin uzjahuju, pa pomisli: »Tada si mi spasio život, ali taj sam ti dug sada vratio u karabinima.« Uzdahne i tiho reče Masonu:

– Mladić kojeg sam poznavao vjerojatno je odavno mrtav. Bio je čovjek koji je prihvaćao svaku priliku što bi mu se pružila, a takvi ne mogu dugo živjeti.

Francis Mason reče tužno:

– Zacijelo su ipak postojala dva čovjeka s jednakim biljgom. A toliko sam se nadao! Bio sam siguran...

Indijanci su se, vodeći za sobom dobivene konje, već primakli pjeskovitom brežuljku.

»Samo je jedan čovjek s takvim biljgom«, pomisli Bijer Wilcox. »Prezren od bijelaca, prešao je težak put i postao poglavica indijanskog plemena. Ima sinove i uživa poštovanje svog naroda.« Shvativši da ne može tražiti obećani novac, Bijer reče Masonu:

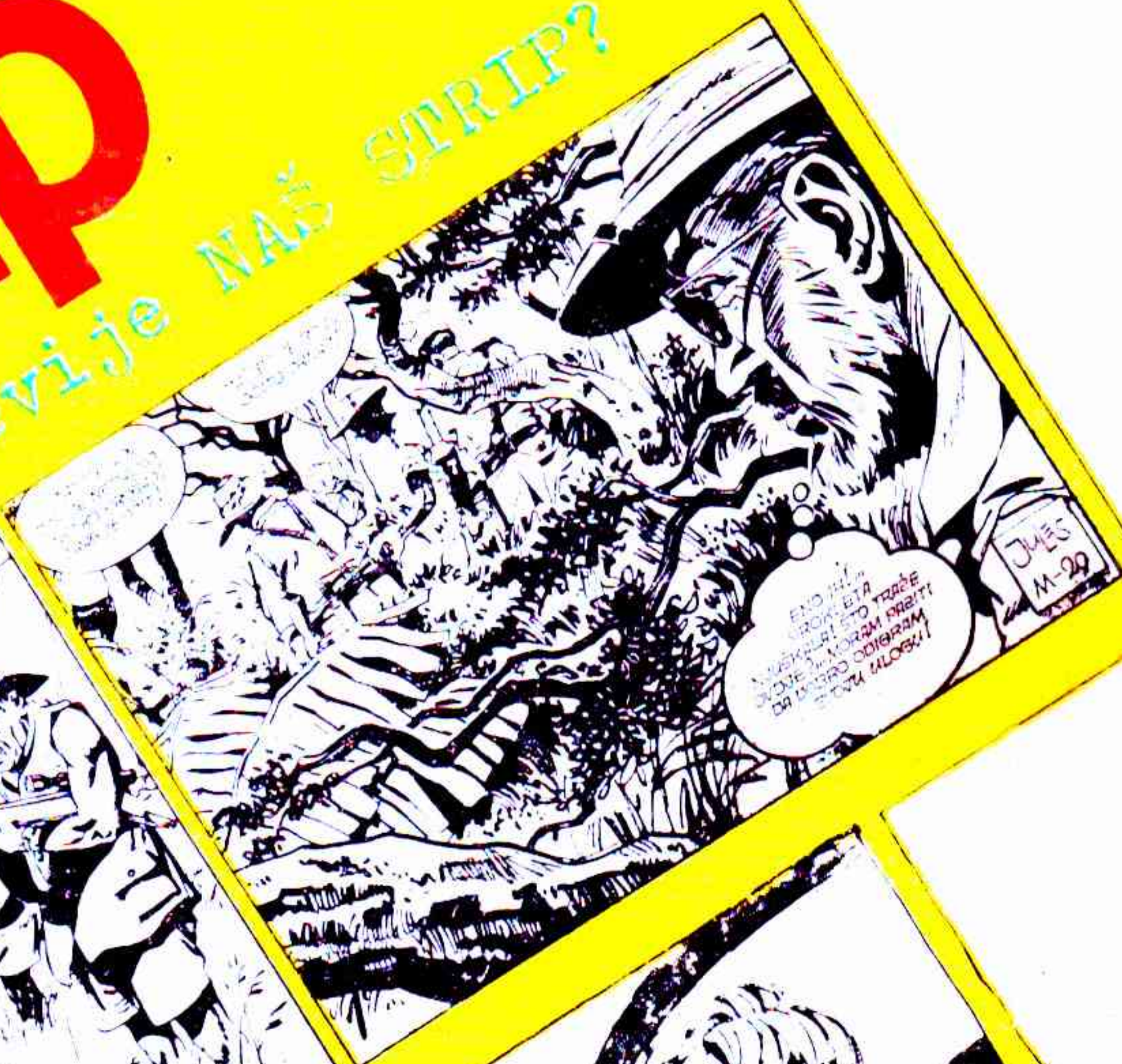
– Taj čovjek se rodio među Šajenima, on nije tvoj brat.

U PRIPREMI:

J. R. Roberts
GDJE JE ZLATO?

Naš Strip

Imaš li novi broj revije NAŠ STRIP?

Ako nemaš, potraži ga odmah!